Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Majer Folksblat פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

לאָדזשער פאָלקסבלאַט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 76/1371 | Łódź, Sroda 28 marca 1928 r. | זעקסטער יאהרגאנג | לאדז: מיטוואך ז' ניסן תרפ"ח | Nr. 76/1371

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71.

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

דאשינסקי - סיים=מארשאלעק.

שטורמישע סצענעס אויף דער ערשטער זיצונג פון סיים.

מארשאל פילסודסקי עפענט די זיצונג ביי אנ'אויסערגעוועהנליכען טומעל און ליארעם. -- פאליציי פיהרט ארויס פון זאל און פערהאלט א געוויסע צייט קאמוניסטישע דעפוטאטען. -- סאנאציע-קלוב און רעגירונג פערלאזען די זיצונג נאכ'ן אויסוועהלען דאשינסקי'ן אלס מארשאלעק.

סאנאציע=קאנדידאט פראפ. שימאנסקי געוועהלט אלס סענאט=מארשאלעק

פאר דער ערעפנונג.

ו ו א ר ש א. 27 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) צו דער ערעפנונג פון סיים איז די נייע סיים-געביידע שוין געווארען אינגאנצען אויסגעפערטיגט, אזוי, אז מינ. סקלארקאווסקי, וועלכער האט זיך געהאט געוועט מיט'ן אינזש. סקודעוויטש, אז די אויספערטיגונג וועט נישט זיין צו דער צייט, האט דעם וועט פערשפילט.

פארמיטאג איז אין סיים געקומען מארשאל פילסודסקי און רעג.-קאמיסאר יאראשעוויטש, וועלכע האבען נאכגעזעהן, צי ס'איז שוין אלץ געבראכט אין ארדנונג.

דער עלטסטער דעפ. פון סיים באייקא (פון נ. 1.) איז פארמיטאג אוועק אין שלאס צום מלוכה פרעזידענט. אין צוזאמענהאנג דערמיט האבען זיך געהאט פערשפרייט קלאנגען, אז די זיצונג וועט אפגעלעגט ווערען. באייקא איז אבער צוריקגעקומען און האט בערוהיגט, איבערגעבענדיג, אז ער האט אויפ'ן שלאס אפגעגעבען די שבועה פאר'ן מלוכה-פרעזידענט אין דער אנוועזענהייט פון מארשאל פילסודסקי.

דעפ. באייקא בעליידיגט.

פארמיטאג איז פארגעקומען א זיצונג פון קלוב פון ליסטע 1. עס זענען בעשטימט געווארען די קאנדידאטען אויף וויצע-מארשאלקעס און סעקרעטארען. דער דעפ. באייקא איז געווען בעשטימט אלס צווייטער וויצע-מארשאלעק. ער האט זיך בעליידיגט און איז ארויס פון קלוב. אויף דער פראגע – פארוואס, האט ער געענטפערט: „עס פאסט זיי נישט, אז א פויער, זאל זיין 1-טער וויצע-מארשאלעק". אויך פירשט ראדזיוויל איז ארויס אלס פראטעסט. באייקא איז דעריבער בעשטימט געווארען אלס 1-טער וויצע-מארשאלעק.

געקומען פון תפיסה.

די קאמוניסטישע דעפוטאטען האבען אויף זייער זיצונג בעשלאסען ארויסצושטעלען די קאנדידאטור פון דעפ. סיפולא, וועלכער איז פריהער אינאיינעם מיט דעפ. סאכאצקי אוועק צום ארעסטירטען געוו. דעפ. לאנצוצקי און איהם איבערגעגעבען א גרוס.

דעפ. סאכאצקי, וועלכען מ'האט פארגעווארפען, אז ער איז אויף א געהיימנישפולען אופן געקומען פון רוסלאנד, האט ערקלערט, אז ער איז געקומען אינגאנצען לעגאל מיט א פוילישען פאס אהן א סאוויעטישע וויזע. די דעפוטאטען באטשינסקי און ביטנער זענען געקומען פון תפיסה. דעפ. ראשאק זיצט נאך.

שטורמישער אנהויב פון דער זיצונג.

די זיצונג פון סיים האט זיך געעפענט פונקט 5.30. אנוועזענד זענען כמעט אלע דעפוטאטען. א פאר מינוט פאר דער ערעפענונג איז אין זאל אריינגעקומען מארשאל פילסודסקי און די מיניסטארען. באלד ווי דער מארשאל איז אריין אין זאל האבען די דעפוטאטען פון דער סאנאציע געמאכט א שטורמישע אוואציע. די קאמוניסטען האבען געגומען שרייען: „נידער מיט דער פאשיסטישער רעגירונג". פון די „פ.פ.ס." און „וויזוואלעניע" האט מען געהערט אויסרופען: „איהר האט אויפ'ן געוויסען וואהל-שווינדלען". פילסודסקי איז געשטאנען א בלאסער, פערלעגט די הענד אויף דער ברוסט, ער האט זיך געווענדעט צו די דעפוטאטען: מיינע הערען, איהר וועט ארויסגעווארפען ווערען! אויב עס וועט נישט ווערען רוהיג, וועל איך די זיצונג נישט עפענען! איך קאן נישט ארבייטען ביי געוואלדען".

דער ליארם און די געשרייען אין זאל האבען א לאנגע צייט נישט אויפגעהערט און מארשאל פילסודסקי האט זיך עטליכע מאל געווענדעט צו די לארמענדע דעפוטאטען מיט א ווארנונג.

פאליציי אין זאל

ענדליך איז אין זאל רוהיג און מארשאל פילסודסקי האט געגומען לייענען די ווענדונג פון מלוכה-פרעזידענט וועגען עפענען די סיים סעסיע. אינמיטען לייענען איז אין זאל אריינגעקומען מיניסטער סקלאדקאווסקי אין דער בעגלייטונג פון פופצהן פאליציאנטען. עס האט זיך אנגעהויבען א געיעג נאך דעפוטאטען. דער מיניסטער האט אנגעוויזען מיט'ן פינגער וועמען מ'דארף פערהאלטען. אויפ'ן מיניסטער האבען זיך געווארפען די סאציאליסטישע דעפוטאטען און דעפ. סמאלא פון „וויזוואלעניע". עס זענען פערהאלטען געווארען די דעפוטאטען סמאלא, גאווראן, סאכא, ווארסקי זארודניק, זשוק און באטשינסקי. מיט דעם לעצטען איז אויך אויסגעבראכען א געשלעג. אין זאל איז געווארען א מוראדיגער טומעל. דעפ. ווישיקאווסקי שרייט אויס: „פאליציי אויפ'ן זאל"! די דעפוטאטען פון אייגסעל שרייען: „ניעך זשיע פילסודסקי" (דער מארשאל איז די גאנצע צייט געשטאנען אויף דער טריבונע). עס הערען זיך שטימען: „לאדני פאזשאנדעק ראביטשע"! עס קומט צו א שארפען ווארט-אויסטויש צווישען די דעפ. פאלאקעוויטש און ווישיקאווסקי. פילסודסקי רופט אויס צו זיי „טשיכא!"

נאך אנ'אונבעשרייבליכען ליארם און טומעל, וועלכער האט געדויערט א לענגערע צייט, ווערט ענדליך ווידער שטיל און מארשאל פילסודסקי לייענט

די ווענדונג פון מלוכה = פרעזידענט.

די ווענדונג איז געשריבען אין א שעהנעם סטיל, ס'איז קענטיג דער סטיל פון פילסודסקי'ן. אין דער ווענדונג ווערט אונטערגעשטראכען, אז די הויפט-זאך דארף זיין די צוזאמענארבייט פון אלע שטאנדען ביים בויען דאס מלוכה-לעבען, אז עס דארף געשאפען ווערען דער יסוד פאר אזא צוזאמענארבייט און אז דער סיים דארף זיך פערנעמען מיט ממשות'דיגע ענינים. די דעפוטאטען פון אייגסעל האבען די ווענדונג אויסגעהערט שטעהענדיג.

מארשאל פילסודסקי האט נאך פארגעלייענט די טאג-ארדנונג פון דער זיצונג דהיינו: שבועה פון די דעפוטאטען און וואהלען פון סיים-פרעזידיום. דא האט ער גערופען דעם דעפ. באייקא אלס דעם עלטסטען דעפוטאט צו פיהרען די זיצונג. אלס סעקרעטארען די דעפוטאטען קאשובא און פראגא אלס די יונגסטע.

שבועה פון די דעפוטאטען

דעפ. יערעמיטש טראגט אריין א פארמעלען פארשלאג אפצולייגען די זיצונג, ווייל נישט אלע דעפוטאטען זענען אנוועזענד.

דעפ. באייקא מאכט זיך נישט הערענדיג און פיהרט אדורך די שבועה.

דעפ. ראטאי שרייט אויס: ביי אזעלכע סצענעס קאן מען קיין שבועה נישט אפגעבען.

עס הערען זיך שטימען: „זאל מען ברענגען די דעפוטאטען". דעפ. וואזשניצקי שרייט אויס צו באייקא: שעהמט זיך אויף אייערע אלטע יאהרען.

דערויף איז געמאכט געווארען א הפסקה אויף א שעה צייט און מארשאל פילסודסקי איז אוועק עפענען די סעסיע פון סענאט.

די וואהלען פון סיים=מארשאלעק.

נאך דער הפסקה זענען צוריקגעקומען די פערהאלטענע דעפוטאטען, וועלכע מ'האט געהאט אפגעפיהרט אין ראטהויז. די מארשאל-וואך האט זיי פארגעלעגט זיי זאלען נעהן צו דעפ. באייקא אפגעבען די שבועה, זיי האבען אבער ערקלערט, אז שווערען וועלען זיי נאר אין זאל.

דאן איז דער סיים צוגעטרעטען צו די וואהלען פון מארשאלעק.

ביי דער ערשטער אפשטימונג זענען אפגעגעבען געווארען 439 שטימען, דערונטער 49 ווייסע צעטעלעך, גילטיגע 396, אבסאלוטע מעהרהייט – 196. עס האבען בעקומען: דעפ. דאשינסקי (פ.פ.ס.) 172 שטימען, דעפ. בארטעל – 136, זוויעזשינסקי 37, לעשטשינסקי (אוקר.) – 28, סיפולא – 13, ווארסקי – 4. אזוי ווי קיינער האט נישט בעקומען קיין אבסאלוטע מעהרהייט, איז פארגעקומען א צווייטע אפשטימונג, וועלכע האט געגעבען פאלג. רעזולטאטען: ס. ה. שטימען 434; ווייסע – 36, גילטיגע–398, אבסאלוטע מעהרהייט 205. עס האבען בעקומען דאשינסקי – 206 בארטעל – 142, זוויעזשינסקי 37, סיפולא 13.

אלס סיים=מארשאלעק איז אזוי ארום אויסגעוועהלט געווארען דעפ. דאשינסקי פון פ. פ. ס.

דעפ. באייקא ווענדט זיך צו דאשינסקי'ן און פרעגט איהם, צי ער נעהמט אן די וואהל, דאשינסקי ענטפער „יא". די לינקע מאכען דאשינסקי'ן א שטורמישע אוואציע, דעפ. אטאי געהט צו צו איהם און גראטולירט איהם. ווען דעפ. דאשינסקי געהט ארויף אויף דער טריבונע חזר'ט זיך איבער די אוואציע. די דעפוטאטען פון נ. 1 פערלאזען דעמאנסטראטיוו דעם זאל. עס געהט אויך אוועק די רעגירונג, עס בלייבען בלויז די מיניסטארען טשעכאוויטש און מאראטשעווסקי. ווען פארוטשניק זאטשוויליכאווסקי מאכט זיי אויפמערקזאם, געהען זיי אויך ארויס פון זאל.

די וואהל פון רעפ. ראשינסקי אלס סיים-מארשאלעק האט ארויסגערופען אנ'אונגעוועהנליכע באגייסטערונג אין לאגער פון דער סאנאציע. די דעפוטאטען פון „1" האבען זיך באלד פערזאמעלט און האבען בעשלאסען מארגען (היינט) נאכמיטאג אפצוהאלטען א זיצונג. דער ראט פון קלוב איז תיכף אוועק אין בעלוועדער, עס האבען זיך באלד געלאזט הערען

קלאנגען, אז דער סיים וועט פונאנדערגעלאזט ווערען.

די זיצונג האט ווייטער שוין געפיהרט מארש. ראשינסקי. ער האט געהאלטען א לענגערע רעדע, אין וועלכער ער האט געזאגט, אז עס דארף פארקומען א לאיאלע צוזאמענארבייט מיט דער רעגירונג אהן נעגענזייטיגע רייצונגען.

צום סוף פון דער זיצונג האבען נאך גענומען א ווארט די דעפוטאטען ביטנער, וואזשניצקי און אנ'אוקראינער, וועלכע האבען פראטעסטירט נעגען די אנפאלען אויף די דעפוטאטען און נעגען אריינפיהרען פאליציי אין זאל פון סיים.

די נאהענטסטע זיצונג איז בעשטימט געווארען אויף היינט, 4 נאכמיטאג.

ו א ר ש א, 27 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) ביז שפעט ביינאכט איז פארגעקומען א זיצונג אין בעלוועדער, און ס'איז בעהאנדעלט געווארען די געשאפענע לאגע.

וואס זאגען די פון „אייגסעל"?

ו א ר ש א, 27 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) האלב 4 ביינאכט. אייער מיטארבייטער האט געהאט געשפרעכען מיט איינינע פיהרענדע דעפוטאטען פון קלוב 1. וועגען דער געשאפענער לאגע.

זייערע מיינונגען זענען פערשידענע: א טייל האלטען, אז עס וועט נאך געלונגען צו קומען צו א פערשטענדיגונג וועגען צוזאמענארבייט פון סיים מיט דער רעגירונג.

די אנדערע ווידער מיינען, אז מיט דער היינטיגער וואהל פון סיים-מארשאלעק געגען ווילען פון מארשאל פילסודסקי איז דער גורל פון איצטיגען סיים בעשלאסען.

וואס עס וועט ברענגען די ביינאכטיגע שטרענג פערטרויליכע בעראטונג אין בעלוועדער קאן מען נישט פאראויסזאגען.

פרובען פון קאמוניסטישע דעמאנסטראציעס.

ו א ר ש א, 27 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) די פערהאלטענע קאמוניסטישע דעפוטאטען האט מען אפגעפירט אין ראטהויז, מ'גיט איבער אז ווען דער דעפ. ווארסקי האט זיך אינאיינעם מיט די פאליציי-אגענטען אריינגעזעצט אין אויטא, זאל ער האבען זיך אויסגעדריקט: „איהר פיהרט מיך אין טורמע? איך קען די ווארשאווער טורמעס בעסער פאר אייך!" דעפ. סאכאצקי האט געזונגען דעם אינטערנאציאנאל.

אין פערשידענע ערטער פון שטאט האבען זיך נאכ'ן פערהאלטען די דעפוטאטען גענומען בילדען קאמוניסטישע דעמאנסטראציעס, וועלכע האבען געוואלט געהן אין ראטהויז. פאליציי האט זיי אבער פערשטעלט דעם וועג און צום ראטהויז נישט צוגעלאזט.

די קאמ. דעפוטאטען זענען דערנאך אפגעלאזט

(ווייטערעס וועגען דער סיים-זיצונג—זעה 5-טע זייט)

ספּעציעל אויף פּסח

בעויז איך א גרויסען אויס-וואהל פון פערשידענע

פּערפומען, זייפען, קעלנישע וואסערן

אין- און אויסלענדישע צו שפּאט ביליגע פרייזען.

בעמערקונג: דער, וועלכער קויפט ביי מיר נור איין מאל, בלייבט אויף שטענדיג מיין קונדע.

Perfumerja S. BUCHWEITZ, PIOTRKOWSKA 22, – telefon 31-43. –

זה אלי ואנוהו — התנאה לפניו במצות (שבת קל"ג).

אין אונזער נאציאנאלען יום-טוב פּסח טרינקט נאר אונזערן נאציאנאלען וויין „כרמל".

אויף ארבע כוסות

אין גאנץ פּסח

קויפט נאר די בעסטע וויינען אויף דער וועלט

די ארץ-ישראל-וויינען

„כרמל"

כשר לפּסח

„כרמל"-וויין איז דער וויין פון דיינע ברידער אין ארץ ישראל, וועלכע בויען פאר דיר און דיינע קינדער דעם נאציאנאלען היים.

„כרמל"-וויין שטעהט אונטער דער השגחה פון די רבנים זאגנפעלד און קוק אין ארץ-ישראל און איז כשר לפּסח אפילו למהדרין מן המהדרין

גיב אכטונג אויף דער שוץ-מארקע צוויי מרגלים טראגען דעם אשכול. אלע „כרמל"-וויינען אהן דער מארקע זענען פאלסיפיקאטען.

בעריכטיגונג!

אויף דער מודעה אזהרה גדולה פון לאדזער ראבינאט, וועלכע איז געווען אין „נייעם פאלקסבלאט" פאריגען פרייטאג, דעם 23. ד.ח.

די ערשטע ווארשאווער טהיי-אימפּארט

„Japończyk"

ציילאנער און כינעזישע **כשר טהיי לפּסח**

האט ניט געקענט פאר גויטיגע בעזונדערס זיך צו ווענדען אין לאדזער ראבינאט נאך א הכשר, דאך, ווען די צענטראלע פון דער טהיי-פירמא „יאפאנטשיק" אין ווארשא האט בעקומען א הכשר פון ווארשאווער ראבינאט מיט די אונטערשריפטען פון הרב ר' חיים יהושע גוטשעכטער און הרב ר' שלמה דוד כהנה און דאס, וואס אין „נייעם פאלקסבלאט" איז אין אונזערע אנאנסען אדורכגעלאזט געווארען דאס ווארט ווארשאווער איז ניט אונזער שולד, נור די שולד פון דער אדמיניסטראציע „נייער פאלקסבלאט".

אלס צונאב גיבען מיר איצטען דעם הכשר פון ווארשאווער ראבינאט וועגען אונזערע איבעראל-אנערקענטע **„JAPOŃCZYK"** און איבערהויפט ווערט אויפמערקזאם געמאכט אויף אונזער נאטורעלע די בעסטע טהיי **„NADZWYCZAJNA"** אין ווייסער פּאקונג.

הכשר ועד הרבנים לעדת ווארשא

כ"ה ורשה יום ה' תרומה ב' אדר תרפ"ח

בתשובה נא להזכיר מספר
№ 691

אנחנו מודיעים בזה בשער הרבים, כי הטהעע המובאה ממרחקים והנבישה בפה תחת הפירמא „יאפאנטשיק" היא תחת השגחת איש נאמן ירא וחרד. ולכן הטהעע הנ"ל של הפירמה „יאפאנטשיק" כשר לפסח ומותרין כל ישראל לשתות הטהעע בחג הפסח הבע"ל ש'תרפ"ח אפילו למהדרין מן המהדרין ולראי' באעה"ח.

חותם ועד הרבנים לעדת ווארשא
№ 691

חיים יהושע גוטשעכטער,
שלמה דוד כהנה.

אכטונג, פריזיער!

אלע יודישע פריזיער-געשעפטס-אינהאבער

מיטגלידער און נישט-מיטגלידער ווערען אויפגעפאדערט צו קומען היינט, מיטוואך, דעם 28-טען מערץ פּינקטליך 8 א זייגער אין אווענד לאקאל פון פריזיער-צעך אויף שיענקיעוויטשא 15 אויף דעם

פאך-מיטינג

די פערוואלטונג פון פריזיער-מייסטער-פעראיין, פּאלודניאווא 4.

צו קאנקורענץ-פרייזען!

לכבוד פּסח!

פערשידענע ווינער שטיהל און גאלאנטעריע-מעבעל

פון גרעסטען ביז'ן קלענסטען קוואנטום פון די וועלט-בעריהמטע און עלטסטע פירמע

Tow. Akc. Fabryki Mebli Giętych

„Wojciechów"

קען מען בעקומען נאר ביי דעם הויפּט-פערטרעטער אויף לאדז און אומגעגענד

א. וו. שעראקאוויאק, נאפּיורקאווסקי 44 (רוג כילינס'י)

צופאהר-טראמוואי נומ' 17 און 4.

צו קאנקורענץ-פרייזען!

צו קאנקורענץ-פרייזען!

כשר און היגיעניש

זענען די

מצות

וואס ווערען געבאקע אין דער לאנגיעהריגע

מצה-בעקעריי

פון דער בעוואוסטער פירמע

ח. ראטענבערג, צעגעלניאנא 26.

מיין בעקעריי געפינט זיך אונטער דער השגחה פון ראבינאט.

976

מודעה רבא לאורייתא!

אנחנו מודיעים בזה אשר נתיסדה אצלינו ישיבה גבוה ע"ש כ"ק אדמו"ר הגה"ק זצל"ה זי"ע מאסטראווצא, עבור בחורים שיכולים ללמוד בעצמם גפ"ת. סדר הלימוד יהי': שיעור א' גפ"ת בעיון ופלפול, ושיעור א' בענין הוראה, אשר במשך איזו שנים ישיגו התלמודים סמיכת-הוראה. הישיבה עומדת תחת השגחת רבנים גדולי הדור שליט"א. גם ינתן תמיכה למי שנצרך לו. הלימודים יתחילו מיד לאחר הפסח הבע"ל אי"ה. והבחורים הראוים להספח אל הישיבה הנ"ל יכולים לפנות בכל יום משעה 12–2 צהרים אל כבוד הרב מאנדזשעיוב ר' משה יהודה קרשנבוים שליט"א רחוב פולנאצנא 4 ומשעה 8–10 בערב אל ביהח"ס דאסטרובצא פולנאצנא 5 וכל הקודם זכה!

ועד הישיבה.

497

Dr. med.

L. Pikielny

ספעציאל-ארצט פאר נירען, בלאזען- און הארן-קראנקהייטען

Nawrot 8,

telefon 19-90.

עמפפאנגטפון 4--7 אין אווענד

צו דער חתונה פון אונזער קוזינקע

שרה רחל יאקובאוויטש

מיט ה' **יעקב מרדכי איזביצקי,**

וועלכע איז פארקומען אין פּיטלינגען (דייטשלאנד) ווינשט א צופרידען און הארמאניש לעבען

מאשקע און אברהם וואלף יאסני.

ברכת מזל טוב לבבית! לחברי הנכבד מר

חיים ברויער

לרגלי נשואיו את בחירתו מרת

רחל לונדון

תהי' דרכם סלולה בעושר ואושר

הר-זהב.

666

להסיר מכשול!

להזהיר ולהודיע, אז די מצות, וואס ווערען געבאקען אין סטריקאוו און זענען נישט פערזעהען מיט מיין הכשר, ווערען געבאקען אהן שום השגחה.

יודל הערץ, מו"צ מסטריקוב.

969

דאנקזאגונג.

אונזער הארציג ווארימען דאנק דער פערוואלטונג ווי אויך די ליבע הארציגע שוועסטער פאר די איבערגעבענהייט צו אונז. מיר דאנקען אויך דעם גאנצען פערסאנאל פון

„אוזדראוויסקא"

די רעקאנוואלעסצענטען פון 1-טען סעזאן.

990

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאכען מיר בעקאנט דער געעהרטער יודישער בעפעלקערונג, אז

מאשין-מצות

איז צו בעקומען אין דער לאדזער בעקעריי

זאמענהאף № 15

מיט אכטונג
די פעראייניגטע בעקער-מייסטער, זאמענהאף 15

קאמוניקאט. צו דער עפענטליכקייט!

מיר פּראטעסטירען עפענטליך געגען דער פערוואלטונג פון צענטראלען האנדווערקער-פערבאנד, פּאלודניאווא 4, וועלכע האט אויסגעשלאסען אלס מיטגלידער פון פערבאנד אונזערע געעהרטע פערוואלטונגס-מיטגלידער, די ה"ה גלאטמאן און געלאסען צוליב פּארטיי-חשבונות.

דערמיט האט די פערוואלטונג פון צענטראלען האנדווערקער-פערבאנד ווידער בעוויזען איהר טענדענץ צו צורייסען די איינינקייט פון די האנדווערקער, צוליב וואס מיר רייסען איבער אלע בעציהונגען מיט די אונפעראנטווארטליכע פערזאנען, וואס שטעהען אין דער שפּיץ פון דער איבענדערמאנטער אינסטיטוציע.

מיט דרך-ארץ

די פערוואלטונג פון שניידער-מייסטער-פעראיין

אין לאדז, פּאלודניאווא 20.

די אויפגאבען פון סיים

פרעסע-איבערזיכט.

די גאנצע פוילישע פרעסע האט זיך נעכטען ארויסגעזאגט וועגען דער ערעפנונג פון דער סיים-קאדענץ און וועגען די אויפגאבען פון נייעם סיים.

דער „גלאס פראוודי" שרייבט: ס'איז אמת, אז ב׳ יאונו איז אנדערש ווי ערגיץ אנדערשוואו, אבער מיט א צעהנדליג יאהר צוריק איז אויף דעמזעלבען ארט, וואו מיר געפינען זיך איצט געווען אנגעשריבען: רוסלאנד, דייטשלאנד אדער עסטרייך, דערפאר מוז ב׳ יאונו אנדערש זיין. אוועקווארפענדיג אלע באלאמוטנע טעאריעס דארפען מיר פערשטעהען, אז אין אינטערעס פון פאטערלאנד ליגט דאס צוזאמענארבייטען פון סיים מיט'ן מארשאל פילסודסקי און נישט פערקעהרט, אז דער סיים זאל נאכגעהען נאך זיין געדאנק און נישט ער זאל אראפנידריגען אויפ'ן וועג פון דער אונזיגער סיימישקייט, וועלכע ווערט עקשנות'דיג דעמאנסטרירט דורך א רייה יאהרען.

דער צווייטער רעגירונגס-ארגאן „עפאקא" שרייבט: דער סיים נעהט איצט ארויס פון פייערדיגען קאמף אנ'אויפגעפרישטער און אויסגעאיידעלטער. מיר קענען זיין זיכער, אז אין נייעם סיים וועט זיך נישט איבער'חזר'ן דאס, וואס איז געווען פריהער. ס'וועלען נישט געשעהען אזעלבע זאכען, וועלכע האבען דיסקרעדיטירט דעם אלטען סייב. די צייטען פון קאנשאכטען און קולואר-אינטריגעס, פון אונטערצושטעלען פיס יעדער רעגירונג, פון אריינמישען זיך פון די דעפוטאטען אין אדמיניסטראציע ענינים — האבען אויפגעהערט און וועלען מעהר נישט צוריקקומען, דער סיים וועט קענען ערפילען זיין פליכט אין דער געזעצגעבערישער הינזיכט און קאנטראלירען די רעגירונג, אהן דער אנווענדונג פון די דערמאהנטע מעטאדען.

דער קראקאווער „קוריער אילוסטראוואני" שרייבט, אז דער נייער סיים וועט ארבייטען אונטער אנדערע בעדינגונגען, צוליב דעם מוז מען ארויסציהען אנדערע קאנסעקווענצען. דער גרעסטער פעהלער פון אלטען סיים איז געווען דאס בעטראכטען יעדע מלוכה-פראגע פון שטאנדפונקט פון איין פארטיי און נישט פון די אינטערעסען פון דער גאנצער געזעלשאפט און מלוכה, די נאהענטסטע טעג וועלען אונז בעווייזען, אויף וועלכען וועג דער [illegible] געהען. וועט דער סיים אנגעהמען די ערשטע אויסגעשטרעקטע האנד פון מארשאל פילסודסקי וועט די צוזאמענארבייט פון סיים מיט דער רעגירונג זיין א געזונדע און נארמאלע, וועט אבער די האנד צוריקגעוויזען ווערען, וועט די צוזאמענארבייט [illegible] בעשווערט ווערען און דער געבורט פון סיים אונטער צייכען פון קאנפליקטען וועט זיין זעהר א שלעכטער סימן אויף דער צוקונפט.

די ענדעקישע „גאזעטא ווארשאווסקא": דער פעריאד פון געהיימנישען איז פאראיבער, די רעגירונג האט איצט אין סיים א זעהר גרויסע פראקציע, וועלכע וועט סוף-כל-סוף מוזען אנגעמען א שטעלונג צו יעדער פראגע, וועלכע געפינט זיך אויף דער טאג-ארדנונג פון סיים, די דאזיגע שטעלונג וועט זיין דאס פראגראם פון דער רעגירונג, דאס וועט זיכער זיין א שריט פאראויס אין אונזער פאליטישען לעבען, די געזעלשאפט וועט זיך קענען אויסארבייטען א מיינונג וועגען דעם מיט וואס פארא וועגען עס געהט די פאליטיק פון דער רעגירונג.

ס'איז נאך נישט בעוואוסט, צי די רעגירונג וועט זיך שאפען א שטענדיגע מעהרהייט אין סיים, צי זי וועט אזא מעהרהייט זוכען פון פאל צו פאל, וואס שייך דער טענדענציע וועט זי פיהרען א פאליטיק פון פרינציפען, זיי וועלען זיין אין שארפער אפאזיציע צו דער רעגירונג, וועלכע וועט זיך ארויסווייזען אין יעדער אפשטימונג וואס קען האבען א שייכות מיט'ן צוטרוי צו דער רעגירונג.

—:o:—

יודיש צווישען די אנערקענטע שפראכען

ביי די עקזאמענס פון עמיגראנטען אין דרום-אמעריקא.

בערלין. (י.ט.א.) דער „היאס-יקא-עמיגדירעקט" האט בעקומען א מיטטיילונג פון „באארד אף דעפיוטיס" אין דרום-אפריקע, אין וועלכער עס ווערט געזאגט: לעצטענס איז אין דרום-אפריקאנישען האפען פערהאלטען געווארען א גרעסערע צאהל יודישע עמיגראנטען, וועלכע מען האט נישט געוואלט אריינלאזען אין לאנד צוליב דעם, וואס זיי האבען נישט אויסגעהאלטען דעם עקזאמען אויף יודיש. אין הסכם מיט די אימיגראציע-פארשריפטען פון דרום-אפריקע מוזען די אימיגראנטען קענען לייענען און שרייבען איינע פון די אייראפעאישע שפראכען, און יודיש איז איינגעשלאסען געווארען אין דער דאזיגער קאטעגאריע שפראכען.

בכדי אזעלכע פאלען זאלען זיך מעהר נישט איבער'חזר'ן און בכדי די עמיגראנטען זאלען נישט געשטעלט ווערען אין א סכנה צוריקגעשיקט צו ווערען — איז נויטיג ווי ווייט מעגליך צו פערשפרייטען צווישען די עמיגראנטען און זייערע קרובים און פריינד, אז עס ליגט אין זייערע אייגענע אינטערעסען, פאהרענדיג קיין דרום-אפריקע אונבעדינגט צו קענען לייענען און שרייבען יודיש אדער אנ'אנדער אייראפעאישע שפראך.

די יודען אין דער שווייץ.

(קארעספאנדענץ פון בערן).

נישט גרויס איז די שווייץ מיט איהרע גאנצע 22 קאנטאנען. קליין איז דער שטח פון איהר טעריטאריע, קליין די צאל פון איהר בעפעלקערונג, און קליין איז אויך די צאל פון איהרע יודישע איינוואוינער, בסך הכל 21.000 יודען לעבען דא צוזאמען אין די פערשידענע קהלות פון ציריך און באזעל, פון גענף און לאזאן, פון שא-דע-פאן און ליוצערן א. א. וו.

מיט א יאהר 6—7 צוריק זענען דא געווען פיל מעהר יודען. א סך מלחמה-פליטים, אנטלאפענע פון באלשעוויסטישען רעזשים האבען זיך בשעתו געראטעוועט אין שווייץ און דא געפונען א זיכערען מקלט. נאר שפעטער, בעת די אינפלאציע-יאהרען, זענען זיי גיך צופאהרען קיין דייטשלאנד און פראנקרייך, זוכענדיג א וואס בילינערען ארט, וואו אפצוריכטען זייער שווערען און ביטערען גלות.

ווי יעדער מערב-אייראפעאישער קיבוץ, איז אויך דער קליינער הייפעל שווייצער יודען צושיידט און צוטיילט אויף כל מיני קהלות און קרייזען, איהר געפינט דא אזוי גערופענע „איינגעזעסענע" אדער „אויטאכטאנע" יודען, דאס זענען די, וועלכע פיהרען זייער יחוס ביז צו די ערשטע יודישע ישובים פון פאר הונדערטער יאהרען צוריק אין באזעל, בערן, סען-גאלען א. א., אדער שטאמען פון די נאר אלטע יודישע שווייצער קהלות, ווי לענגנוי אדער ענדינגען. נאר אזוינע מיוחסים איז פערהאן נאר ווייניג. דער רוב פון דער יודישער בעפעלקערונג אין דער שווייץ זענען איינגעוואנדערטע, ווער פון עלזאס, ווער פון דייטשלאנד, ווער פון רוסלאנד און ווער פון פוילען. נאר מיט 50 יאהר צוריק זענען דא געווען בסך הכל 8000 יודען ד. ה. א דריטעל בערך פון דער איצטיגער צאל. און ווי דער שטייגער איז שוין: גייען נאך פערביי א פאר צעהנדליג יאהרען און דער אימיגראנט הערט אויף צו זיין א „גרינער" ווערט ביסלעכווייז א היימישער, ווארצלט זיך איין אין נייעם באדען און הויבט באלד אליין אן קוקען אביסעל קרומלעך אויף יעדען נייעם יודישען איינוואנדערער פון מזרח-אייראפע. דאך איז דער אנטאגאניזם צווישען די „אלטע" און די „נייע" אין דער שווייץ נישט בעזונדערס גרויס און נישט צו שטארק צו מערקען, געוואוינלעך לעבען זיי אין אפגעזונדערטע קרייזען, און אסט-יודען, וועלכע האבען נאך נישט בעוויזען זיך צו אסימילירען מיט דער „איינגעזעסענער" בעפעלקערונג, האבען אין די גרעסטע שטעט זייערע אייגענע קהלות, אייגענע פעראיינען, אייגענע שמחות און אייגענע צרות. און איז בעשערט א שטאט צו האבען ביי זיך אייניגע ספרדישע יודען, ווי למשל גענף א. א., — דאן ווערט אויך געגרינדעט א ספרדישע קהלה, און אייגענע קלויז על-פי נוסח ספרד, אנ'אייגענער רב א. א. וו.

דער יודישער געזעלשאפטליכער לעבען צייכענט זיך דא נישט אויס נישט מיט זיין אינהאלט, נייסט מיט קיין בעזונדער רייכקייט. יא, מען מעג אפילו זאגען, אז זי איז אביסעל ארימלעך. מען פערנעהמט זיך, אמת, מיט פילאנטראפיע, די קולטוס-געמיינדען און די ארטאדאקסישע רעליגיאנס-געזעלשאפטען זארגען פאר רעליגיעזען חינוך, מען בעטייליגט זיך אין „קרן היסוד", מען זאמעלט אויך פאר אנדערע יודישע פאנדען — און דאך פיהלט זיך נישט אין דער שווייץ קיין יודיש-געזעלשאפטליכע אטמאספערע. אפשר איז שולדיג אין דעם די קליינע צאל פון די יודען, און אפשר זייער צוווארפענקייט אין אזוי פיל שטעט און ערטער.

אין דער אלגעמיינער גייסטיג-קולטורעלער און פאליטישער ענטוויקלונג פון לאנד האבען די יודען קיינמאל קיין צו בולטען ארט נישט פערנומען, הגם זיי האבען תמיד געשפילט אין איהר א געוויסע ראלע. נאך דא נישט לאנג האט דער בעקאנטער שווייצער שריפטשטעלער צ. א. לאאזלי בעטאנט אין זיין בוך „די שלעכטע יודען", וועלכע האט געמאכט דא א גרויסען רושם, די בעזונדערע פערדינסטען פון די יודען פאר דער שווייצארישער קולטור און איהר בערייכערונג.

אין א לאנד, וואו יודען מאכען אויס נישט מעהר ווי א האלבען פראצענט פון דער בעפעלקערונג, האט מען איינענטליך געקענט האפען, אז קיין אנטיסעמיטיזם וועט מען דא לגמרי נישט געפינען, אדער בכל אופן איהם דארפען זוכען מיט ליכט. נאר דער אנטיסעמיטיזם איז, ווי עס ווייזט אויס, אזא מכת מדינה, פון וועלכער מען קען זיך נישט אזוי לייכט בעפרייען. בשעת דער קריגס-צייט און אין די ערשטע נאך-מלחמה-יאהרען האבען געוויסע אנטיסעמיטישע קרייזען געפרואווט אויפהויבען דא דעם קאפ און נישט ווייניג האט דערצו מיטגעהאלפען די גיפט-פראפאגאנדע, וועלכע האט זיך דעמאלט ווי א פעסט פערשפרייט פון דייטשלאנד און אין וועלכער די „פראטאקאלען פון די זקני ציון" און די קאמענטארען פון פארדם פערלאגען האבען געהאט אזא טרויעריגע ווירקונג. אפילו די פראנצויזישע שווייץ, וועלכע געפינט זיך מעהר אונטער איינפלוס פון פראנקרייך, איז נישט איינגאנצען ניצול געווארען פון דער דאזיגער אנטיסעמיטישער כוואליע, און שוין א יאהר צוויי, אגב, ווי אין דער נאציאנאלער שטאט גענף געהט ארויס א וועכענטליכער בלעטעל, וועלכער האלט אין איין אנפאלען אויף יודען, נאר דאך דארף מען זיך היטען פון איבערטרייבונגען, און אויב ס'בעווייזט זיך אויך אין דער שווייץ דא און דארט דער שמוציגער פרצוף פון א ציריכער אנטיסעמיט — דארף מען נישט איבערשאצען זיין בעדייטונג און דעם איינפלוס, וועלכען ער האט אויפ'ן שווייצער פאלק און דער שווייצארישער אינטעליגענץ. מען דארף אויך אין דעם צוזאמענהאנג מזכיר לטובה זיין די שווייצערישע אוניווערסיטעטען — און די אוניווערזיטעטען זענען היינטיגען טאג דער באראמעטער פון אנטיסעמיטיזם, — וועלכע זענען נישט געגאנגען אין די דרכים פון אנדערע לענדער, נישט מיטגעמאכט דעם מיאוסן קאמף געגען יודישען סטודענטען, נאר להיפך, איהם תמיד פריינדליך בעגריסט און אויפגענומען און אויף אזא אופן אפגעהיט דעם גוטען נאמען פון די שווייצערישע „אלמא מאטער". נאך מיט א פאר וואכען צוריק האט די גענפער סטודענטנשאפט עפענטליך דערהויבען איהר שטים געגען די רומענישע סטודענטען-פאגראמען און זייער פראטעסט-רעזאלוציע העגנט אויף דער שווארצער ברעט פון דער גענפער אוניווערסיטעט.

פולשטענדיג עמאנציפירט שוין מעהר ווי א האלבען יאהרהונדערט, געניסען די יודען אין דער שווייץ פולע רעכט און ערפילען אלע פליכטען, און דאך איז פערהאן איין פראגע, וועלכע זיי קענען און ווילען בשום אופן נישט פערגעסען און וועלכע זיי בעטראכטען פאר א טיפע בעליידיגונג פון זייער יודיש-רעליגיעזען געפיהל און פאר א שווערע פארלעצונג פון זייער גלייכבערעכטיגונג. מיט 25 יאהר צוריק האט די שווייץ אלס ערשטע און איינציגע מדינה פערבאטען די יודישע שחיטה און דער דאזיגער פערבאט עקזיסטירט נאך ביז היום. אין יאהר 1918 האט די שווייצערישע רעגירונג, זיך רעכענענדיג מיט דער דעמאלדיגער שווערינקייט אריינצופיהרען כשרע פלייש פון דייטשלאנד און פראנקרייך, צייטווייליג מתיר געווען די שחיטה, נאר שוין אין יאהר 1920 האט זי די דאזיגע דערלויבעניש צוריקגענומען, אזוי, אז די שחיטה איז געבליבען דא פערבאטען ווי פריהער, אויפ'ן לעצטען ציוניסטישען קאנגרעס אין באזעל האט דער פרעזידענט פון „שווייצערישען איזראעליטישען געמיינדעבונד" ה' דרייפוס-בראדסקי אין זיין בעגריסונגס-רעדע צום קאנגרעס געפונען פאר נויטיג צו פראטעסטירען פון דער דאזיגער טריבונע אקעגען דעם שחיטה-פערבאט און צו פאדערען, אז מען זאל סוף כל סוף מבטל מאכען דעם ארטיקעל אין דער קאנסטיטוציע, וועלכע איז לויט דער מיינונג פון א סך שטאאטס-לעהרער, נישט מעהר ווי א פלעק אויפ'ן שילד פון דער שווייצארישער פרייהייט. עס איז אודאי פערדריסלעך, וואס גראד די דעמאקראטישע שווייץ, די עלטסטע רעפובליק אין אייראפע, האט דורכגעפיהרט אזא גזירה, וועלכע בעליידיגט אזוי שווער דעם יודיש-רעליגיעזען געפיהל. די שווייצער יודען געדענקען גוט דעם ארטיקעל 25 ביס פון דער קאנסטיטוציע און לאזען נישט דורך קיין געלעגענהייט צו פאדערען זיין אפשאפונג. וועט דאס זיי געלינגען? ווער ווייס! בכל אופן אין איצטיגען מאמענט זענען אויך די־עם קיין אויסזיכטען נישט פערהאן.

און רעדען מיר פון געזעצליכע בעשרענקונגען פון יודישע רעכט, אין דער פרייהייטליכער שווייץ, דאן דארף אויך דערמאהנט ווערען א צווייטער געזעץ, וועלכער איז נישט ווייניגער בעליידיגענד און וועלכער איז אנגענומען געווארען מיט א פאר יאהר צוריק אין קאנטאן ציריך בנוגע די איינבירגערונג פון אסט-יודען. דער געזעץ פאדערט פון יעדען יודען, פון מזרח-אייראפע, וועלכער וויל זיך נאטוראליזירען אין קאנטאן ציריך, א פיל לענגערע אויפענטהאלט-צייט ווי פון אנדערע. צום ערשטען מאל אין דער געשיכטע פון יודישען פאלק, איז אין א געזעץ געמאכט געווארען א חילוק צווישען „וועסט-יודען" און „אסט-יודען", א שערלעכער פרעצעדענט, וועלכער ווארפט אהן א ספק א שאטען אויפ'ן דעמאקראטישען און רעפובליקאנישען קאנטאן.

דר. בן-אריה.

צוזאמענפאהר פון יוד. קולטור-טוער אין ראטען-פערבאנד.

מאסקווע (י.ט.א.) דעם 9-טען אפריל ד. י. וועט זיך עפענען אין כארקאוו א צוזאמענפאהר פון יודישע קולטור-טוער אין ראטען-פערבאנד. דער צוזאמענפאהר וועט דויערן עטליכע טאג. די סאוויעטישע רעגירונג פון ווייסרוסלאנד האט בעשלאסען, אז די דעלעגאציע פון יודישע קולטור-טוער אין ווייסרוסלאנד, וואס וועט פאהרען צום צוזאמענפאהר, זאל דעקען די אויסגאבען אויפ'ן חשבון פון ווייסרוסישען בילדונגס-קאמיסאריאט.

מאקסים גארקי

א מיטגליד פון „געזערד".

מאסקווע (י.ט.א.) דער בעריהמטער רוסישער שריפטשטעלער, מאקסים גארקי, וועלכער וואוינט איצט אין איטאליען, האט זיך אנגעשלאסען אלס מיטגליד פון דעם „געזערד"-קאמיטעט אין זוועניגאראדקע (אומאנער געגענד), וואס בעשעפטיגט זיך מיט שאפען פאנדען פאר יודישער קאלאניזאציע.

גארקי האט צוגעשיקט צום זוועניגאראדקער קאמיטעט א בריף, אין וועלכען ער בעט מען זאל איהם פערשרייבען פאר א מיטגליד און מען זאל איהם מיטטיילען וויפיל ער דארף צאהלען מיטגלידס-אפצאהל. דער קאמיטעט האט גארקי'ן אויסגעוועהלט אלס עהרען-מיטגליד פון דער עקזעקוטיווע.

א נייער יודישער ראיאן אין הולאי פאליע.

כארקאוו. (י.ט.א.) הולאי פאליע, די געגענד, וואס געפינט זיך צווישען זאפאראזשע און מאריופאל, וועט אין די נאהענטסטע טעג ערקלערט ווערען אלס יודישער ראיאן. די קאמיסיע צו שאפען א יודישען ראיאן אין הולאי פאליע האט שוין פערענדיגט איהר ארבייט. דער ראיאן וועט בעשטעהן פון 14 דארפס-ראטען מיט 3,651 הויפען, דאס צעהלען א בעפעלקערונג פון צוואנציג טויזענד נפשות, צווישען זיי 70 פראצענט יודען.

צוזאמענפאהר פון דער ציוניסטישער פעראייניגונג אין דייטשלאנד.

בערלין, (יט"א) די הויפט-פערוואלטונג פון דער ציוניסטישער פעראייניגונג אין דייטשלאנד האט אויף איהר לעצטער זיצונג בעשלאסען צונויפצורופען דעם לאנד-צוזאמענפאהר אויף דעם 27-טען מאי ה. י. דער צוזאמענפאהר וועט דויערן דריי טעג.

אויסצייכנונגען צווישען די יודישע סטודענטען אין ניו-יארק.

ניו-יארק, (יט"א) מעהר ווי א העלפט פון די סטודענטען, וואס זענען אויסגעצייכענט געווארען דורכ'ן סענאט פון ניו-יארקער אוניווערזיטעט פאר זייערע ערפאלגען אין די למודים אין משך פון לעצטען סעמעסטער, זענען יודען. אין דער אלגעמיינער צאהל 99 אויסגעצייכענטע סטודענטען זענען פערהאן 57 יודען. די העכסטע אויסצייכנונג האט בעקומען דער יודישער סטודענט לעאנארד ציש.

א יודישער יוריסט אין כינע בעקומט א הויכע ענגלישע אויסצייכנונג.

שאנכיי, (יט"א) דער בעקאנטער יודישער יוריסט, ריכטער פון העכסטען ענגלישען געריכט אין כינע, פעטער גרען איז דורכ'ן ענגלישען קעניג דזשארדזש בעשאנקען געווארען מיט א הויכען ענגלישען ארדען.

פערטרעטער פון אינטערנאצ. ארבייטס-אמט אפגעפאהרען קיין ארץ-ישראל.

גענף, (יט"א) הארלד גריטשוי, דער סעקציע שעף פון דער דיפלאמאטישער אפטיילונג ביים אינטערנאציאנאלען ארבייטס-אמט איז די טעג אפגעפאהרען קיין ארץ-ישראל, וואו ער וועט זיך בעטייליגען אלס פערטרעטער פון אינטערנאציאנאלען ארבייטס-אמט אין דעם קאנגרעס פון די מיסיאנערען, וועלכער קומט פאר סוף היינטיגען חודש אין ירושלים. דער ארבייטס-אמט האט בעשלאסען צו שיקען א ספעציעלען פערטרעטער צום קאנגרעס אין די בעריכטען פון די מיסיאנערען פון פערשידענע קאלאניעס וועלען אויך בעריהרט ווערען די פראגען וועגען די ארבייטס-בעדינגונגען פון די איינגעבוירענע.

ה' גריטשוי, וועלכער איז פריהער געווען פראפעסאר אין לאנדאנער אוניווערזיטעט, בעשעפטיגט זיך אין ארבייטס-אמט מיט די דאזיגע פראגען, ער איז אויך דער פערטרעטער פון אינטערנאציאנאלען ארבייטס-אמט אין דער מאנדאט-קאמיסיע און האט אנטייל גענומען אין אלע איהרע ביז-איצטיגע סעסיעס. ער קען דערפאר גרינדליך אויך דאס ציוניסטישע פראבלעם.

סטיכישע יודישע איבערוואנדערונגס-בעוועגונג אין סאוועט-רוסלאנד.

מאסקווע, (יט"א) קיין קרים איז לעצטענס אנגעקומען א גרויסע צאהל יודישע משפחות, כדי זיך צו בעזעצען אויף ערד. דער נייער שטארקער איבערוואנדערונגס-שטראם ערקלערט זיך מיט דער פערערגערטער עקאנאמישער לאגע אין די קליינע, יודישע שטעטלעך. דער איצטיגער איבערוואנדערונגס-שטראם דערמאהנט די סטיכישע מאסען-איבערוואנדערונג, וואס איז פארגעקומען אין יאהר 1923. די יודישע איבערוואנדערער וועלען זיך איינארדנען אויף די פרישע וואוינערטער נאך פאר פסח. קיין יעווּפאטאריא זענען אנגעקומען 255 משפחות.

לאדז
28 מערץ 1928

דאס לאדזער לעבען

לאדז
28 מערץ 1928

א טרויעריגער סוף פון א גנב.

אַוועק אויף צוואַנגס-אַרבייט קיין דייטשלאַנד און דאָרט געוואָרען אַ גנב. — אנגעזאַמעלט א גרויס פערמעגען, חתונה געהאַט מיט א לאָדזער שעהן מיידעל. נאר גע'גנב'עט האט ער ווייטער. — אַריינגעפאַלען אין תפיסה. — זיין ווייב וואַרפט איהם אַוועק. — איצט איז ער אָרים און עס שטעהט איהם פאָר אַ גט-פּראָצעס.

אין יאָהר 1915, בעת די דייטשען האָבען אָקופּירט לאָדז, האָט מען, ווי מיר געדענקען, גענומען צו צוואַנגס-אַרבייט קיין דייטשלאַנד. אין דער דעמאָלסדיגער צייט האָט מען אויך גענומען צו די דאָזיגע אַרבייטען דעם 18-יעהריגען בעריש שאַפּאָוואַל פון לאָדז. שאַפּאָוואַל איז קיין פאַכמאַן נישט געווען און די אַרבייט אין דייטשלאַנד איז איהם אָנגעקומען זעהר שווער, ער האָט אָבער נישט געהאַט קיין עצה און געמוזט זיך איינציגוויין צוגעוואוינען צו דעם ביטערן צרות, וואָס ער האָט געליטען. ביי די צוואַנגס-אַרבייטען האָט זיך בעריש שאַפּאָוואַל בעקענט מיט עטליכע פּראָפעסיאָנעלע גנבים, וועלכע האָבען אויך בעריש'ן צוגערעדט צו זייער „מלאכה" און ווערענדיג בעפרייט פון די צוואַנגס-אַרבייטען איז בעריש שאַפּאָוואַל, צוזאַמען מיט נאָך 2 חברים, אַוועק קיין בערלין און דאָרט האָט מען אָנגעהויבען די פּראָפעסיע פון גנב'ענען.

דאָס לאָדזער נאַאיווע בחור'ל בעריש איז געוואָרען אַ גאַנצער מומחה אין נייעם פאַך און האָט אויך געהאַט הצלחה. בעריש איז געגאַנגען אויף די ריזיקאַלישסטע און געפעהרליכסטע „אַרבייטען" און אומעטום איז איהם געלונגען. די ערשטע צייטען איז ער געווען אָנגעשטעלט ביי זיינע 2 עלטערע און מעהר ערפאַהרענע חברים, שפּעטער איז ער אָבער געוואָרען זעלבסטשטענדיג און געאַרבייט אויף אייגענער האַנד.

בעריש, להיפוך צו אַנדערע גנבים, האָט דאָס „פערדינטע" געלד נישט פערשיכורט, נישט פערהולטאַיעט און נישט פערשפּילט אין קאָרטען, ער האָט זיך דאָס געלד געזאַמעלט און שוין אין אַ קורצער צייט איז בעריש געוואָרען זעהר רייך און האָט שוין געהאַט אַ היבשען פערמעגען.

דערווייל איז מען אין די בערלינער פּאָליציישע קרייזען געוואָרען אויפמערקזאַם אויף די געשיקטע גנבות, וואָס זענען אין יאָהר 1918 און 1919 אויסגעפיהרט געוואָרען אין בערלין. מ'האָט אָנגעהויבען זוכען די „גאַסטראָלען" און סוף-כל-סוף איז מען געפאַלען אויף די שפּורען פון בעריש'ן. אונזער לאָדזער בחור האָט זיך נישט געוואָלט לאָזען פערשעמען און האָט עוקר געווען אין זיי היימאַטס-שטאָט לאָדז. פאַר'ן אַוועקפאָהרען האָט ער אַ גרויסען טייל פון זיין פערמעגען לאָקירט אין אַ הויז, וואָס ער האָט געקויפט און מיט'ן איבעריגען געלד, געקומען קיין לאָדז.

בעריש האָט זיך געהיט אין לאָדז פון מאַכען „געשעפטען". איבעריגענס האָט ער געטראַכט פון ווערען אַנ'ערענטליכער מענש. פערשטעהט זיך, אַז אין לאָדז האָט קיינער נישט געוואוסט מיט וואָס בעריש בעשעפטיגט זיך אין בערלין און מ'האָט דעם רייכען חתן אָנגעהויבען צו רעדען גוטע שדוכים. בעריש האָט נישט לאַנג געטראַכט און זיך טאַקע אויסגעקליבען אַ שעהן מיידעל, אַ געוויסע ס. ר. פון קאַמיענגאַ גאַס, חתונה-געהאַט מיט איהר און אָפּגעפאָהרען קיין דייטשלאַנד. בעריש האָט זיך זעהר רייך איינגעאָרדענט אין זיין אייגען הויז און געזוכט פּרנסה. דעם וואָלף ציהט אָבער אין וואַלד און אונזער בעריש האָט ווידער אָנגעהויבען צו „מאַרוויכענען", און ווידער מיט מזל. זיין יונגע שעהנע פרוי האָט געהאַט אַלדאָס גוטס און נישט געוואוסט פון איהר מאַנס געשעפטען. ביז דאָס אויער פון דעם קרוג האָט זיך אָפּגעריסען. בעריש שאַפּאָוואַל איז בעת'ן אויספיהרען אַ גרויס-שטיק אַרבייט אַריינגעפאַלען און מ'האָט איהם אַרעסטירט. אַלע בערלינער צייטונגען האָבען געבראַכט די פאָטאָגראַפיעס פון בעריש'ן און געבראַכט שילדערונגען פון דעם געשיקטען גנב, וועלכער האָט עטליכע יאָהר געאַרבייט נישט בעשטראָפט.

די ידיעה וועגען בעריש'ס אַרעסט איז אויף דעם יונגען, שעהנעם און אינטעליגענטען ווייבעל אַראָפּגעפאַלען ווי אַ דונער. זי איז געבליבען איינע אַליין אין דער פרעמד. דאָס פערמעגענס איהר'ס איז קאָנפיסקירט געוואָרען און זי האָט אפילו נישט געהאַט צום לעבען.

מ'האָט זי גערופען עטליכע מאָל צום אויספאָרשונגס-ריכטער אָבער זי האָט פערשטעהט זיך, נישט געוואוסט פון וואָס צו זאָגען. דאָ איז אָבער געשעהען אַנ'אַנדערע זאַך. דער יונגער דייטשער אויספאָרשונגס-ריכטער האָט זיך פּראָאינטערעסירט מיט'ן גורל פון דער יונגער אונשולדיגער פרוי. אַליין אַ רייכער מענש, האָט ער זי אויסגעהאַלטען מיט אַלעמען. דערווייל איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס פון בעריש'ן. ער האָט בעקומען 5 יאָהר תפיסה

די בעציהונגען צווישען דעם אויספאָרשונגס-ריכטער און דעם יונגען ווייבעל זענען געוואָרען וואָס אַמאָל מעהר אינטים און האָבען זיך פערוואַנדעלט אין אַ הייסער ליבע. דאָס פּאָר האָט צוזאַמען געלעבט, אַזוי לאַנג ווי בעריש איז געזעסען אין תפיסה. דער טערמין פון די 5 יאָהר האָט זיך געענדיגט און דאָס איז געווען אין פאָריגען יאָהר, בעריש איז בעפרייט געוואָרען פון דער „מאָאַביט"-טורמע, און נישט געהאַט וואו זיך אַהינצוטון. זיין פרוי, פערשטעהט זיך, האָט נישט געוואָלט וויסען פון איהם. קיין גראָשען געלד האָט ער נישט געהאַט און בעריש שאַפּאָוואַל איז געקומען קיין לאָדז צו זיינע עלטערן און חברים. בעריש איז געווען קראַנק און נידערגעשלאָגען און האָט געפונען זיין אָרט אין דער געזעלשאַפט פון די נידריגסטע גנבים און אַפּעריסטען, וואו ער געפינט זיך נאָך עד היום.

דערווייל האָט זיין פרוי אָנגעהויבען צו פאָדערן פון בעריש'ען אַ גט, ווייל זי וויל חתונה האָבען מיט איהר געליבטען, דעם אויספאָרשונגס-ריכטער. בעריש וויל אָבער קיין גט נישט געבען. ער פערלאַנגט געלד. בעריש'ס פרוי האָט דעריבער אָנגעקלאָגט אין לאָדזער קרייז-געריכט, כדי צו בעקומען פון בעריש'ען אַ גט. דער דאָזיגער אינטערעסאַנטער פּראָצעס וועט פאָרקומען אין אַפּריל.

---

28 מיטוואָך **ז** ניסן תרפ"ח	מערץ זון-אויפגאַנג 5.48 זון-אונטערגאַנג 5.45 לענג פון טאָג 11.57

די פּראָיעקטירטע אַרבייטער-הייזער.

(ר) אויף דער נעכטיגער זיצונג פון קאָמיטעט צו בויען אַרבייטער-הייזער איז געוועהלט געוואָרען דער זשורי, וועלכער וועט זיך פערנעהמען מיט אויסוועהלען אַ פּראָיעקט פון די געפּלאַנטע אַרבייטער-הייזער, איינגאַנצען זענען דערווייל אָנגעקומען 60 פּראָיעקטען אויך פון וואַרשא, פּאַריז, ווין און דאַנציג. אין זשורי זענען געוועהלט געוואָרען, פּרעזידענט זשעמיענצקי, וויצע-פּרעזידענט ראַפּאַלסקי און די לאַווניקעס איזדעבסקי, ד"ר מאַרגאָליס און אַדאַמסקי.

פערזאַמלונג פון וו.י.ז.א.

היינט דעם 28 ד. ח. קומט פאָר אין לאָקאַל פון וו.י.ז.א. (אַל. קאָשטיושקי 21) 8,30 אין אָוונט אַנ'אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון אַלע מיטגלידער פון דער וו.י.ז.א. אָרגאַניזאַציע. אויפ'ן טאָג אָרדנונג זענען וואַהלען פון דעלעגאַטקעס אויף דעם אַלפּוילישען צוזאַמענפאָהר פון דער וו.י.ז.א., וועלכע דאַרף פאָרקומען דעם 14 און 15 אַפּריל ד. ח.

סטרוזשעס פערלאַנגען שוין ווידער אַ הוספה.

(אַב) אויף דער זונטאָגדיגער פערזאַמלונג פון די הויז-וועכטער איז בעשלאָסען געוואָרען זיך צו ווענדען צום אַרבייטס-אינספּעקטאָר מיט אַ פאָרשלאַג וועגען אַ הוספה פון כמעט 50 פּראָצענט.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(ב) פּ. וואָיטשיצקי (נאַפּיורקאָווסקי 27) וו. דאַניעלעצקי (פּיעטריקאָווער 127) אילניצקי און צימער (וואָלטשאַנסקא 37) י. האַרטמאַן (מלינאַרסקאַ 1) י. קאַהאַן (אַלעקסאַנדראָווסקא 80).

זעלבסטמאָרד.

אויף שקאָלנא 30 האָט דער 15 יאָהריגער שאול זילבערשטיין, ווען קיינער פון די עלטערע זענען נישט געווען אין דער היים, אויסגעטרונקען יאָדינא. די אַרויסגערופענע פּאָגאָטאָוויע האָט איהם ערטיילט הילף.

אַ גרויסע וואַלד-שרפה.

(ר) נעכטען 12 בייטאָג האָט אויסגעבראָכען אַ גרויסע שרפה אין קאַראָלעווער וואַלד הינטער לאָדז. ס'זענען גלייך אַלאַרמירט געוואָרען עטליכע אָפּטיילונגען פון די פייערלעשער און די זיכער-הייטס-מאַכט. באַלד האָט די שרפה זיך פערשפּרייט איבער'ן גאַנצען וואַלד און מיט גרויס מיה האָט נאָך אַנדערטהאַלבען שעה אַרבייט געלונגען דאָס פייער צו לאָקאַליזירען. אויפ'ן אָרט פון דער שרפה איז די גאַנצע צייט אָנוועזענד געווען דער לייטער פון דער זיכערהייטס אָפּטיילונג ביי דער וואָיעוואודזטווע ה' ביעליצקי. ס'זענען אָפּגעברענט געוואָרען זעהר פיל בוימער.

אייזענשלאָס-ביבליאָטעק.

ווי מיר דערוויסען זיך איז אין דער ביבליאָטעק אויף א. אייזענשלאָס נאָמען (פּאָלודניאָווא 11) אָנגעקומען אַ פרישער טראַנספּאָרט ביכער עטליכע הונדערט פון די נייעסטע יודישע און איבערזעצונגען.

די עפענטליכע משפטים אין „הזמיר".

ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען קומען פאָר פרייטאָג און שבת צוויי עפענטליכע משפטים. פרייטאָג אָוונד — „אַ משפט איבער טשאַרלסטאָן, דזשאַז-באַנד און סעקסועלע טענץ". שבת נאָכמ. — דיספּוט א. ג. „דער פעררעטער פון מאַן און פרוי און ווער איז שולדיג".

אַלס הויפּט-בעשולדיגער אין די ביידע משפטים טרעט אַרויס: דער שריפטשטעלער יואל מאַסטבוים, פערטיידיגער — ריכטער אַהרן צייטלין (וואַרשאַ), פּאָרזיצענדער פון געריכט — ד"ר פּריבולסקי. דעם אורטייל אין די ביידע משפטים וועט אַרויסטראָגען דאָס פּובליקום.

די סענסאַציע פון פרייטאָג'דיגען משפט וועט זיין דער אויפטריט פון דער בעריהמטער טענצערין פרוי קאַי וויט, וועלכע וועט אין אַ מייסטער-טאַנץ אילוסטרירען דעם טשאַרלסטאָן.

דאָס נייע געזעץ וועגען האַנדעלס-שעה'ן

דעם 9. אַפּריל געהט אַריין אין קראַפט דאָס נייע געזעץ, וואָס איז פערעפענטליכט געוואָרען אין „דז. אוסטאַוו" וועגען די האַנדעלס-שעה'ן.

לויט דער נייער פעראָרדנונג ווערען די האַנדעלס-שעה'ן אין יעדען געשעפט, ווי אויך אין די פאַבריקען, פּאָסטאַנגראַפּישע אַנשטאַלטען פעסטגעשטעלט אויף צעהן שעה אין טאָג. אין געוויסע געשעפטען נעמליך אין יאַטקעס, וואורשט-געשעפטען שפּייז-פּראָדוקטען-קראָמען מעג מען האַנדלען צוועלף שעה טעגליך. דאָס געזעץ מאַכט אָבער אויך אין דעם פאַל אַנ'אויסנאַהם. דהיינו, שפּייז-פּראָדוקטען-געשעפטען וועלכע פערנעהמען זיך אויסשליסליך אָדער הויפּטזעכליך מיט'ן פערקויף פון אַלקאָהאָל-געטראַנקען מעגען האַנדלען נישט מעהר ווי צעהן שעה טעגליך.

פריזיר-אַנשטאַלטען מעגען זיין אָפען טעגליך צעהן שעה און שבת און ערב חגא — צוועלף שעה. און בודקעס קיאָסקען, אין וועלכע ס'ווערט פערקויפט סאָדע - וואַסער, מינעראַל - וואַסער און אַנדערליי אַנדערע קיהלענדע געטראַנקען אויף אויסצוטרינקען אויפ'ן אָרט ווי אויך ויסוואַרג און פּרוכטען אָהן שום אַנדערע אַרטיקלען קען דער פערקויף פאָרקומען אין דער צייט פון ערשטען אַפּריל ביז'ן 30-טען סעפּטעמבער פון 9 אין דערפריה ביז 9 אין אָוונט. ביז איצט האָט דער אויבענדערמאָהנטער האַנדעל געקענט פאָרקומען אין די זומער-חדשים ביז עלף אַ זייגער אין אָוונט.

דער גאַסען-פערקויף פון צייטונגען און טאַבאַק אויסאַרבייטונגען קען אין אַ געוועהנליכען וואָכען-טאָג פאָרקומען צווישען 7 אין דער פריה ביז 11 אין אָוונד.

די האַנדעלס-שעה'ן אין רעסטאָראַציעס, צוקערניעס, מלעטשאַרניעס, קאַוואַרניעס, פּיוואַרניעס, ווין-שטובען א. אַז. וו. ווערען בעשטימט דורך דער אַדמיניסטראַטיווער-מאַכט. די לעצטע האָט דאָס רעכט צו ערלויבען די אינהאַבער פון רעסטאָראַציעס, וועלכע בעזיצען פּאַטענטען פון דער ערשטער אָדער צווייטער קאַטעגאָריע, צו האַלטען אָפען זייערע האַנדעלס-לאָקאַלען אויך אין די שפּעטערע שעה'ן. אַזאַ ערלויבניש קען אַרויסגעגעבען ווערען בלויז אויף איין יאָהר. די צייט, בעת וועלכע די בעטרעפענדע אונטערנעהמונג איז געשלאָסען, ווערט פעררעכענט אין די ערלויבטע האַנדעלס-שעה'ן, בכלל איז דער האַנדעל ערלויבט ביז 7 אַ זייגער אין אָוונער. שבת און ערב-חגא מעגען יאַטקעס און וואורשט-געשעפטען זיין אָפען ביז 8 אַ זייגער און פריזיר-אַנשטאַלטען — ביז 9 אין אָוונער.

די נייע פאָרשריפטען וועגען האַנדעלס-שעה'ן קאָנען אָנגעווענדעט ווערען נאָר צו די אייגענטימער אָבער נישט צו די אָנגעשטעלטע, פאַר וועלכע עס איז איינגעפיהרט געוואָרען אַנ'אַכט שעה'דיגער אַרבייטס-טאָג.

„ערשט דאס דריטע מאל".

נאָר פאַר'ן דאָזיגען דריטען מאָל וועט זי אָפּזיצען אַ יאָהר תפיסה.

אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק איז געזעסען די 19-יעהריגע יוזעפאַ אָטשאַרעק מיט איהר מוטער, דער 40-יעהריגער מאַריאַנאַ אָטשאַרעק.

ריכטער זאַבאָראָווסקי האָט, רעדועהענדיג די בעשולדיגטע 19-יעהריגע יוזעפאַ אָטשאַרעק, געפרעגט מיט אַ שמייכעל.

— „דאָס וויפילטע מאָל בעגעגענען מיר זיך דאָ?"

— „ערשט דאָס דריטע מאָל, פּראָשען וויסאָקיעגאָ סאָנדו".

— און אַלץ פאַר דעם זעלבען?"

— אַלץ פאַר גנבות...

— „דערצעהל ווי עס איז געווען".

— איך בין אַרויס פון טורמע, וואו איך בין אָפּגעזעסען זעקס חדשים, נאַקעט און באָרפוס...

— און די פאָריגע מאָל האָט די בעשולדיגטע אויך געדערט וועגען נאַקעט און באָרפוס און דאָך גע ווען גאַנץ אַנשטענדיג אָנגעטון.

...איך בין געגאַנגען קויפען...

— פריהער אויך געגאַנגען קויפען... שטענדיג קויפען...

דער דיאַלאָג צווישען ריכטער און דער בעשולדיגטער האָט אַביסעל אויפגעפרישט די שטענדיג מיט ערנסט און טרויער אָנגעזאַפּטע לופט פון געריכטס-זאַל.

דער בעשולדיגונגס-אַקט וואַרפט פאַר די בעשולדיגטע מוטער און טאָכטער אָטשאַרעק, אַז דעם 7-טען אָקטאָבער 1927 זענען זיי ביידע אַריין אין דעם גאַלאַנטעריע-געשעפט פון ל. געזונדהייט אויף נאָוואָמיעסקאַ נעבען די האַלעס און זיך געהייסען ווייזען סחורה. אַזוי ווי אין געוועלב זענען געווען מעהרערע קונים און די אָטשאַרעקס האָבען אויסגענוצט פעררעכטיגט דער אינהאַבערין פון דעם געוועלב, האָט זי זיך געווענדעט אויף יודיש צו איהר טאָכטער הינטער געזונדהייט זי זאָל אַכטונג געבען אויף די קונים. די אָטשאַרעק האָט פערשטאַנען דאָס יודיש און געזאָגט צו איהר טאָכטער יוזעפאַ:

— קום, די „זשידובאַ" מיינט, אַז מיר זענען גנב'טעס!

און גענומען אַרויסגעהן. פון אונטער יוזעפאַ אָטשאַרעק'ס שאַל האָט אָבער אַרויסגעקוקט אַנ'אַרבעל פון אַ סוועטער, וואָס זי האָט מיטגענומען אויף אַנ'„אָנדענק"...

דאָס געריכט האָט פער'משפט די רעצידיוויסטקע יוזעפאַ אָטשאַרעק אויף אַ יאָהר תפיסה. די מוטער מאַריאַנאַ איז פריגעוואָרען.

לאָדז האָט מזל.

דער געווינס אויף נומער 600,050 פון 10 טויזענט זלאָטעס וואָס איז נעכטען אַרויסגעצויגען געוואָרען איז געפאַלען אין דער קאָלעקטור פון ברייטשטיין, נאַרוטאָוויטש 31.

שטאָדט-ראַט-וואַהלען אין פּאַביאַניץ.

(ב) אין פּאַביאַניץ איז איצט די וואַהל-קאַמפּאַניע צום שטאָדט-ראַט אין פולען ברען. צווישען די פערשידענע גרופּירונגען ווערען געפיהרט אונטערהאַנדלונגען וועגען אַרויסשטעלען געמיינזאַמע ליסטעס. אַזוי אונטערהאַנדלען די פּ. פּ. ס. מיט די לינקע פּ. פּ. ס.; לינקע נ. פּ. ר. מיט דער אַרבייטס-פּאַרטיי און די האַנדווערקער; די כ. ד. מיט די הויז-בעזיצער א. אַנד.

נייע לאַווניקעס אין טאָמאַשאָוו.

(ב) צוליב דעם, וואָס די ערשטע וואַהלען פון די לאַווניקעס אין טאָמאַשאָוו זענען גע'פּסל'ט געוואָרען זענען פאָרגעקומען ניי וואַהלען. ס'זענען אויסגעוועהלט געוואָרען אַלבערט מילער און פראַנטישעק שערפּיקאָווסקי פון פּ.פּ.ס. און י. ראָזענבערג מצד די יודישע האַנדווערקער.

ווער עס קען געניסען פון דער שטייער - אַמנעסטיע.

לעצטענס האבען זיך בעוויזען אין דער פרעסע א ידיעה וועגען אנ'אמנעסטיע, פאר אלע פארלעגענע שטייער-צאהלער, וועמען דאס בעצאהלען בעדראהט זייער עקזיסטענץ. ס'האבען זיך אבער אויך בעוויזען ידיעות וועגען די אמנעסטיע מיט ספקות'ן.

אין צירקולאר פון פינאנץ-מיניסטער פון 27. פעברואר 1928 ווערט געזאגט: „אין צוזאמענהאנג מיט'ן דערנעהנטערן זיך פון טערמין פון אבשליסען די קאנטא-ביכער פאר אומזאץ און הכנסה-שטייער און כדי אויסצומיידען דאס איבערטראגען פאזיציעס, וועלכע מ'האט ביז איצט נישט געקאנט איינציהען, דארפען די שטייער-אמטען, דורך א גענויע אינדיווידועלע אויספארשונג, בענוצענדיג זיך מיט די ביזאיצטיגע, אדער דורך אויפסניי אדורכגעפיהרטע קאנטראלעס, פעסטשטעלען, וועלכע פון די פאזיציעס קאנען אנערקענט ווערען אלס „טויטע פאזיציעס".

אויסצוגען פון די „טויטע פאזיציעס" דארפען די שטייער-אמטען איבערשיקען אין די געהעריגע שטייער-קאמערן, מיט א גענוי מאטיווירטען פארשלאג צו בעפרייען דעם שטייער-צאהלער, בייליגענד פראטאקאלען פון אלע אדורכגעפיהרטע קאנטראלעס.

אלס „טויטע פאזיציע" ווערט אנערקענט: 1) אויב דער צאהלער האט זיין געשעפט אדער ווערקשטעל ליקווידירט און דער שטייער-אמט האט שוין נישט קיין שום מיטלען איינצוציהען דעם פארלעגענעם שטייער; 2) אויב דער צאהלער איז געשטארבען; 3) אויסעמיגרירט און האט נישט קיין שום פערמעגען אין לאנד און 4) אויב דער צאהלער איז איינגאנצען פעראָרימט געווארען, אדער אנדערע אומשטענדען וואס מאכען אוממעגליך דאס איינציהען דעם פארלעגענעם שטייער.

די מאטיווען דארפען בעשטעטיגט ווערען פערזענליך דורכ'ן נאטשאלניק פון שטייער-אמט, אדער דורך א סעקוועסטראטאר. אין דעם פאל וועט דער מאטיוו אנערקענט ווערען, אויב ס'איז אדורכגעפיהרט געווארען א צוויימאליגע קאנטראלע און פראטאקאלירט געווארען דורך צוויי סעקוועסטראטארען אדער איין סעקוועסטראטאר און איין ספעציעל צו דער עקזעקוציע דעלעגירטער בעאמטער.

די שטייער-קאמערן זענען בעפאלמעכטיגט אפצושרייבען פון די פארגעלעגטע אויסצוגען ביז 5,000 זל. פאר יעדען שטייער-צאהלער (מלוכה-שטייער) פון אומזאץ און הכנסה שטייער, — צו בעפרייען.

פון די בעפאלמעכטונגען געניסען די שטייער-קאמערן ביז'ן 15 אפריל 1928. די דעציזיע וועגען בעפרייען, מוז זיין פערזעהען מיט א אונטערשריפט פון פרעזעס פון דער שטייער-קאמער און נאטשאלניק פון צווייטען ווידזיאל.

פארשלאגען פון די שטייער-אמטען, וועלכע וועלען ביז'ן 15 אפריל 1928 נישט ערלעדיגט ווערען, דארפען ערלעדיגט ווערען לויט דער פארארדנונג פון פינאנץ-מיניסטער פון 20/6 1927 (Dz. u. R. P. Nr. 66 Poz. 588)

נאכ'ן 15 אפריל 1928 דארפען די שטייער-קאמערן איבערשיקען אין פינאנץ-מיניסטעריום א אויסצוג פון אלע בעפרייטע שטייערן, אויפגעבענדיג דעם נאמען, פאמיליען-נאמען און אדרעס פון אונטערנעהמער. ווי אויך די הויך און ארט פון שטייער.

פון דעם אויבענדערמאנטען צירקולאר זעהט זיך בולט ארויס, אז פון דער „אמנעסטיע" וועלען געניסען נאר די סוחרים, אדער האנדווערקער וועלכע: א) האבען זייערע געשעפטען שוין לאנג ליקווידירט און לעבען איצט פון „דער לופט", אדער אזאלכע, וואס פיהרען נאך געשעפטען, ווארשטאטען און זענען איינגאנצען פעראָרימט געווארען און האלטען זיך נאך אויף דער אויבערפלאך ד. ה. זיי האבען שוין נישט וואס צו פערלירען און דער סעקוועסטראטאר האט שוין נישט וואס צו נעהמען. אויך וועלען בעפרייט ווערען פון די שטייערן, „מתים" און 2) די „אמנעסטיע" איז נאר א פשוט'ע פארמאליטעט צו רייניגען די קאנטא-ביכער, אזוי, אז דאס אבגעבען ביטעס וועגען בעפרייען פון די פארלעגענע שטייערן בכלל און בפרט פאר די, וואס זענען אויבען נישט אויסגערעכענט, ד. ה. וואס קענען נישט פעררעכענט ווערען אלס „לעבעדיגע מתים" איז איינגאנצען אומנוציג, ווייל די שטייער-אמטען, וועלען אליין פעסטשטעלען צי דער פארלעגענער שטייער קאן געשענקט ווערען.

י. רעדלוס.

פּראָצעס פאַר נישט פערזיכערעז אָנגעשטעלטע אין אַרבייטסלאָזנפאָנד

ווי בעקאנט זענען לויט'ן געזעץ מחויב צו פערזיכערען זייער אנגעשטעלטען-פערזאנאל אין ארבייטסלאזען-פאנד נאר די אונטערנעמונגען, וועלכע בעשעפטיגען, מינדעסטענס, 5 גייסטיגע ארבייטער, אומאפהענגיג פון דער צאל פיזישע.

לעצטענס איז אבער דער ציטירטער געזעץ נאוועליזירט געווארען אין דעם זין, אז פיזישע און גייסטיגע ארבייטער, ווערען אין דעם פרט טראקטירט גלייכמעסיג.

ממילא, קומט אויס, אז אויב אין אנ'אונטערנעמונג ארבייטען צוזאמען מעהר ווי 5 געדונגענע מענשען אלץ איינס, צו וואס פארע קאטעגאריע ארבייטער זיי זאלען נישט געהערען, מוזען זיי אומבעדינגט זיין פערזיכערט אין ארבייטסלאזען פאנד.

די דערמאנטע נאוועלע ווערט אבער נישט ריכטיג אינטערפּעטירט דורך געוויסע אונטערנעהמער אזוי, אז אויף דעם גרונד קומען פאר, כמעט טעגליך, אין די געריכטען, פראצעסען און די שולדיגע ווערען פערמשפט צו הויכע געלד-שטראפען.

נעכטען איז אזא פראצעס פארגעקומען אין פרידענס-געריכט. דער אינהאבער פון א מעכאנישען ווערקשטאט דרושעווינסקי פון קילינסקיגע 103 איז ציגעצויגען געווארען דורך דער פערוואלטונג פון ארבייטסלאזען פאנד צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט פאר נישט פערזיכערען די ביי איהם בעשעפטיגטע אנגעשטעלטע.

דער אנגעקלאגטער ה' דרושעווינסקי האט זיך צו דער שולד נישט בעקענט און ערקלערט, אז ער בעשעפטיג נאר 2 אנגעשטעלטע. און דעריבער איז ער לויט זיין מיינונג, נישט פערפליכטעט זיי צו פערזיכערען

דאס געריכט האט זיך אבער געהאלטען ביי אנ'אנדערע מיינונג און אנערקענט, אז בנוגע דער פליכט צו פערזיכערען אין ארבייטסלאזען פאנד די בעשעפטיגטע ארבייטער אין אנ'אונטערנעהמונג דעצידירט נישט דער אומשטאנד, וויפיל ס'זענען פערהאן פיזישע ארבייטער און וויפיל אנגעשטעלטע בעזונדער, נאר מאסגעבענד אין דעם פרט איז די אלגעמיינע צאהל בעשעפטיגטע געדונגענע מענשען אין דער בעטרעפענדער אונטערנעהמונג. אזוי ווי אין דער געגעבענער אונטערנעהמונג זענען בעשעפטיגט 20 פיזישע ארבייטער און זאל זיין, אז אפילו נאר בלויז 2 אנגעשטעלטע, הייסט עס אבער צוזאמען, 22 געדונגענע מענשען. דעריבער איז ה' דרושעווינסקי אנערקענט געווארען פאר שולדיג און, איינגעפונענדיג די ווייטגייענדסטע מילדערע אומשטענדען, האט איהם דער ריכטער גאר פערמשפט צו בעצאהלען בלויז 20 זל. געלד-שטראף.

ווידער אַ דרייסטע איינבּרוך=גנבה

(—) די פאהריגע נאכט האט זיך א באנדע קאסע-איינברעכער אריינגעריסען אין לאקאל פון קאאפעראטיוו אויף אגראדאווא 74. זיי האבען דורכגעבראכען א לאך אין דאך, נאכדעם אין סופיט און פון דארט זיך אריינגעקליבען אין געוועלב. זיי האבען געמאכט א קליינע עפענונג אין דער פאנצער-קאסע, וואס איז דארט געשטאנען און ארויסגענומען 1600 זל. און צוריק אוועק מיט דעם זעלבען וועג דורך וועלכען זיי זענען געקומען. די גנבה איז ענטדעקט געווארען ערשט נעכטען אינדערפריה. די פאליציי זוכט די איינברעכער. אלע סמנים ווייזען אן, אז דאס איז די זעלבע באנדע, וואס האט געמאכט די איינברוכען ביי דער פירמע מייזעל אויף גדאנסקא און אין „באנק אודזיאלאווי" אויף מאניושקי.

ביי איהם האָט מען נישט גע'גנב'עט
נאר ער איז בעגאנגען א שווינדעל.

דעם 10. דעצעמבער פ. י., אנ'ערך 5 א זייגער פארטאג, איז אנ'אויפגערעגטער געקומען צו לויפען אין פאליציי-קאמיסאריאט דער בעקער שמואל פינטשעווסקי און געמאלדען דעם דעזשורירענדען פאליציי פונקציאנאר, אז ביינאכט האט מען פון זיין שפייכלער ארויסגע'גנב'עט 11 זעקלעך מעהל אין ווערט פון 640 זל.

פאליציי-אגענטען האבען פעסטגעשטעלט, אז דער סקאבעל פון אנגעוויזענעם שפייכלער איז פאקטיש געווען ארויסגעריסען און דאס שלאס שטארק בעשעדיגט.

די אגענטען האבען דעריבער גלייך אנגעהויבען אויסצופרעגען די ארומיגע שכנים וועגען געוויסע פרטים אין שייכות מיט דער גנבה.

דער ווירט פון זעלבען הויז ה' סטעפאן נאוואקאווסקי, וועלכער פיהרט אגב מיט דעם זעלבען ש. פינטשעווסקי שוין א לענגערע צייט אנ'עקסמיסיע-פראצעס האט ביי דער אויספארשונג ערקלערט דער פאליציי, אז ביי פינטשעווסקי'ן איז בכלל קיין גנבה נישט פארגעקומען און, אז ער האט געזעהען ווי פ. האט דאס מאל ביינאכט אליין עפיס ערגיץ אוועקגעפיהרט.

די פאליציי האט תיכף גענומען פינטשעווסקין אויף א קרייז-פערהער און ער האט זיך טאקע מודה געווען, אז ר'האט די גנבה אליין אינסצעניזירט.

אין גאנג פון דער ווייטערדיגער אויספארשונג איז אויך פעסטגעשטעלט געווארען, אז אויף כלומרשט גע'גנב'עטען מעהל איז געלייגט געווארען דורכ'ן „אורזשאנד סקארבאווי" אנ'ארעסט אויפ'ן חשבון פון 2.980 זל. פארלעגענע אומזאץ-שטייער דאס סעקוועסטרירטע מעהל איז אריינגעלייגט געווארען אין א ספעציעלען שפייכלער און דורכ'ן סעקוועסטראטאר פערזיגעלט געווארען.

ה' פינטשעווסקי נישט ווילענדיג א פנים צושטעלען דאס סעקוועסטרירטע מעהל צו דער ליציטאציע, האט אראפגעריסען דעם זיגעל געעפענט דעם שפייכלער און בעהאלטען דאס מעהל. ביי א געוויסען יחזקאל שווארצענבערג האט מען טאקע דאס מעהל אפגענומען און ס'איז אויף אנ'עפענטליכע ליציטאציע פערקויפט געווארען.

צוליב די אויסגערעכענטע טעמים זענען דער 39-יעהריגער שמואל פינטשעווסקי און דער 24-יעהריגער יחזקאל שווארצענבערג צוגעצויגען געווארען דורך דער פראקוראטור צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

זייער פראצעס וועט אין קורצען פארקומען אין קרייז-געריכט.

פּאָליטישער פּראָצעס.

אין קרייז-געריכט איז נעכטען פארגעקומען דער פראצעס געגען דעם 25-יעהריגען מ. כארוזקא, 20-יעהריגער כ. גאלד, 21-יעהריגער ר. ווארשאווסקא, 17-יעהריגען ל. ווינטער און 17-יעהריגער רחל טייך, וועלכע ווערען בעשולדיגט: כארוזקא, גאלד און ווארשאווסקא אין געהערען צו דער קאמוניסטישער פארטיי; ווינטער און טייך — אין געהערען צו דער קאמוניסטישער יוגענד.

אלע בעשולדיגטע זענען ארעסטירט געווארען דעם 21-טען אקטאבער אויף וואלבארסקא 5 אין טישלעריי פון ה' ווינטער. דער בעשולדיגונגס-אקט ווארפט זיי צווישען אנדערען פאר, אז בעת'ן ארעסט האבען זיי אפגעהאלטען א קאנספיראטיווע פערזאמלונג. אלס בעווייז דארף דינען, דאס, וואס זיי זענען געזעסען ביי פערהאנגענע פענסטער.

די בעשולדיגטע ווייזען אבער אן אויף אנדערען פרט, אז די טיר, ווען עס איז אנגעקומען די פאליציי, איז געווען אפען, און קיין קאנספיראטיווע פערזאמלונגען ביי אפענע טירען קומען געווענליך נישט פאר. די פענסטער זענען געווען פערהאנגען, כדי די שכנים זאלען נישט זעהען, וואס עס זיצען מיידלעך מיט יונגלעך צוזאמען.

דאס געריכט פער'משפט כארוזקא'ן אויף 2 יאהר און גאלד אויף אנדערטהאלבען יאהר תפיסה, די איבעריגע בעשולדיגטע זענען פריינעזאגט געווארען.

די פער'משפטע איז פעררעכענט געווארען דער פרעהענץ-ארעסט.

Dr. PRYBULSKI
זאוואדזקא 1, טעל. 25-38.
וענערישע און האר-הויט-קראנקהייטען. מענער-שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (הער-אויספאל). רענטגען-שטראהלען.
נעמט אן פון 9—1 און פון 3—4 נאכמ.
דאמען פון 5—6 נאכמ.
[illegible]

נעכטיגע סיים-זיצונג

(סוף פון דער 1-טער זייט).

נעהארען און זיי זענען געקומען אין סיים נאך דער הפסקה.

וואו איז געווען די שטעלונג פון די יודישע דעפוטאטען?

ווארשא, 27 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) איידער ס'איז געעפענט געווארען די זיצונג פון סיים איז פארגעקומען א בעראטונג פון יוד. קאלא, וועלכע האט געדויערט עטליכע שעה. ס'איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען דער שטעלונג צו די וואהלען פון א סיים-מארשאלעק. די מעהרהייט איז געווען פאר דער קאנדידאטור פון וויצע-פרעמיער בארטעל, געגען די רעפ. גרינבוים, העלער און ד"ר שאבאר, וועלכע האבען זיך ארויסגעזאגט פאר דער קאנדידאטור פון רעפ. ראשינסקי.

נאך די שטורמישע סצענעס, וואס האבען זיך אפגעשפילט ביי דער ערעפנונג איז אויפ'ן ארט פארגעקומען א בעראטונג פון קאלא, און ס'איז בעשלאסען געווארען צו געבען די מיטגלידער פון קאלא פרייע הענד. אלע האבען געשטימט פאר ראשינסקי'ן, א חוץ די גאליציאנער, וועלכע האבען געשטימט פאר בארטעל'ן.

ווארשא, 27 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) ביים צוטיילען די ערטער אין זאל פון סיים האבען די יודען בעקומען פלעצער נעבען די עקסטרעם-רעכטע. געגען דעם האבען די יודישע דעפוטאטען שארף פראטעסטירט.

ווארשא, 27 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) ביים קלוב פון איינסעל האבען זיך געבילדעט פראקציעס פון די נאציאנאלע מינדערהייטען: א ווייסרוסישע, אוקראינישע און א יודישע: רעפ. קירשבראון, ווישליצקי און סענ. ראל.

די ערעפנונג פון סענאט.

געגען דער שטורמישער זיצונג פון סיים איז די ערשטע זיצונג פון נייעם סענאט אדורך רוהיג.

מארשאל פילסודסקי האט די זיצונג געעפענט בעת דער הפסקה פון דער סיים-זיצונג און האט דורכגעלייענט די ווענדונג פון מלוכה-פרעזידענט. דאן האט ער גערופען אלס פארזיצער דעם סענאטאר טוליע.

די סענאטארען האבען אפגעגעבען די שבועה און ס'זענען פארגעקומען וואהלען פון סענאט-מארשאלעק. אנ'אבסאלוטע מעהרהייט האט בעקומען סענ. פראפ. שימאנסקי, דער קאנדידאט פון דער קאנאציע. אנדערע קאנדידאטען זענען געווען: גלאמבינסקי (ענדעק), פאזנער (פ.פ.ס.) און שרערניאווסקי. סענ. פאזנער איז געוועהלט געווארען אלס וויצע-מארשאלעק. צווישען די געוועהלטע סעקרעטארען געפינט זיך אויך סענ. שרייבער (קאלא).

—:0:—

בעגראבען איינאיינעם מיט'ן פוס
צוואה פון א לאדזער, וועלכען מ'האט אפערירט אין ווארשא.

ווארשא. 27 (טעלעפאניש) אין דעם קליניק פון ד"ר סלאוויטשיק איז אפערירט געווארען דער לאדזער פאבריקאנט מנשה ציטראן, וועמען מ'האט אפגעשניטען א פוס. דער פוס איז בעגראבען געווארען אויף דעם ווארשאווער בית-עולם. ציטראן איז אפגעפאהרען קיין לאדז און איבערגעלאזט א צוואה, אז אין פאל ווען ער וועט שטארבען, זאל מען איהם בעגראבען איינאיינעם מיט זיין פוס. נעכטען איז ציטראן געשטארבען אין לאדז, מ'האט אין הסכם מיט זיין צוואה אויסגעגראבען דעם פוס און געבראכט איהם אין אנ'אויטא קיין לאדז, וואו ס'איז פארגעקומען די לויה פון פערשטארבענעם און זיין אמפוטירטען פוס.

טראמוואי=ארבייטער פאדערן צו בעזייטיגען די יודישער ארבייטער

ווארשא, 27 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין דער רעמיזע פון די טראמוואיען אויף מוראנאוו איז היינט פארגעקומען א פערזאמלונג פון די טראמוואי ארבייטער. ס'איז אנגענומען געווארען א שארפע רעזאלוציע נישט צו דערלאזען מעהר אננעמען קיין יודישע ארבייטער אין די טראמוואיען און צו בעזייטיגען די, וועלכע ארבייטען שוין, אין געגענפאל וועלען די ארבייטער ערקלערען א פראטעסט-שטרייק.

16-טע מלוכה-לאטעריע
5-טע קלאס, 17-טער טאג.

50.000 זל. נומער 51421.

15.000 — 47987.

10.000 — 9059 55609 60050.

5.000 — 118758.

3.000 — 64204 128864.

2.000 — 22543 43302 44001 45100 46753 67398 85607 106239 112447.

1.000 — 21915 30315 31379 40171 40633 41148 51631 66685 72786 75980 83673 99640 111249 112967 115777 116379 119172 125539.

600 — 11361 18407 23951 52778 34788 57647 61665 63344 81647 82652 92423 92448 102588 109057 109220 109881 114513 129264.

צווי ווארשאווער יודישע סוחרים

פער'משפט פאר וועלען אונטערקויפען א מלוכה-בעאמטען.

אינטערעסאנטער פראצעס פאר'ן טשארטקאווער געריכט.

נא'ן טשארטקאווער שטראף-טריבונאל איז פארגעקומען א פראצעס וועלכער האט ארויסגערופען א ריזיגען אינטערעס שוין צוליב דעם, וואס צום פראצעס איז געקומען דער בעקאנטער יורישער פערטיידיגער דר. לייב לאנדוי, אויס פשעמישעל.

דער גרויסער געריכטס-זאל מוט'ן באלקאן און דארום געווען איבערפולט איבער די ברעגעס אויף דער בעשולדיגונגס-באנק זיצען צוויי אנגעקלאגטע: משה ויסמאן 40 יאהר אלט, א סוחר פון זאלטע זעק, און יהושע יאבלאן 35 יאהרא אנגעקלאגטער בוים ערשטען בעשולדיגטען. ביידע שטאמען אויס ווארשא. דעם ערשטען אנגעקלאגטען פערטיידיגט דר. לאנדוי, דעם צווייטען — דר. עדווארד קליינמאן אויס טשארטקאוו.

ביידע אנגעקלאגטע ווערען בעשולדיגט דארין, אז אויף אויפטראג פון דער ווארשאווער אינוואלידען-פירמא ווענען די אנגעקלאגטע ארומגעפאהרען צו אלע טאבאק-פאבריקען אויף דער פראווינץ, כדי איינקויפען יוטא-זעק-אפפעלען. אזוי זענען זיי אויך געקומען צו דער טאבאק - פאבריק יאגעלניצא ביי טשארטקאוו, וועלענדיג קויפען ביי דער ראר טיגער פאבריק א גרעסערע קוואנטום יוטא-אפפאלען. בעת'ן מסחר אבער האבען די אנגעקלאגטע געוואלט אונטערקויפען דעם בעאמטען יוליאן קאנקאל, ער זאל צווישען די איינגעפאקטע יוטא-זעק צופאקען 50 קילא טאבאק און דערפאר האבען זיי איהם צוגעזאגט א גרעסערען סכום פון געלד.

דער בעאמטער האט תיכף געמאכט אן'אנקלאגע צו דער פראקוראטור, וועלכע האט פערפיהרט געגען די אנגעקלאגטע א פראצעס פאר אונטערקויפען א בעאמטען צו פעראונטרייען טאבאק, וועלכער געהערט דער פוילישער מלוכה.

די אנגעקלאגטע בעקענען זיך נישט אין דער שולד. נאכ'ן אויסהערען פון בלויז 3 עדות, וועלכע בעלאסטען שטארק די אנגעקלאגטע, שטעלט די פערטיידיגונג א ריהה פארשלאגען, וואס ווערען אבער פונ'ם טריבונאל אפגעווארפען. נאך דער בעשולדיגונגס - רעדע פון פראקוראר האט א גרויסע פערטיידיגונגס-רעדע געהאלטען דר. לייב לאנדוי.

ביידע אנגעקלאגטע זענען פעראורטיילט געווארען בלויז אויף 4 חדשים תפיסה.

—:O:—

נישט געוואלט בייטען זיין גלויבען און נישט געקאנט ארויסרייסען פון הארצען די ליבע האט ער זיך געשאסען.

טראגישע ליבעס-געשיכטע צווישען א יודישען בחור און א קריסטען.

אין יאנויע א שטעטעל ביי ווילנע איז זיך פערלאפען א טראגישע ליבעס-געשיכטע, וועלכע האט זיך די טעג געענדיגט מיט'ן זעלבסטמארד פון דארטיגען יודישען בחור לעאן ברילער.

די סיבה, וואס האט איהם דערפיהרט צום דאזיגען פערצווייפעלטען שריט איז געווען די ליבע צו א קריסטין, אנ'איינוואוינערין פון דערמאנטען שטעטעלע ווי אויך דאס, וואס ברילער איז געשטאנען אויפ'ן שייד-וועג: שמד'ן זיך, אדער ארויסרייסען פון הארצען זיין שטארקער ליבע צו דער קריסטין.

ס'גאנצע שטעטעלע האט געוואוסט וועגען דאזיגען ראמאן, ברילער האט אבער אויף דעם קיין אכט נישט געלעגט און פארטגעזעצט זיין ראמאן מיט זיין געליבטער קריסטין.

די לעצטע האט אבער געפאדערט פון ברילערן אנ'ענטשיידענעם ענטפער; אדער שמד'ן זיך און התונה האבען מיט איהר, אדער איבעררייסען דעם ראמאן, וועלכער איז אזוי שווער פאר ביידע צדדים.

פאר ברילערן איז געשטאנען א הארבע פראגע אהין אדער אהער. שמד'ן זיך צוליב א ליבע צו א פרוי אדער ארויסרייסען די ליבע פון הארצען. א לענגערע צייט האט זיך ברילער געפייניגט מיט דעם אינערליכען קאמף און ענדליך האט ער בעשלאסען צו זוכען אנ'אויסוועג אין זעלבסטמארד.

ברילער האט דאן אונטער אנ'אויסרייד אנטליען א רעוואלווער ביי זיינעם א בעקאנטען האלין־שאפער און דעם זעלבען טאג איז די רוהיגע שטעטעלע אויפגעטרייסעלט געווארען פון דער ידיעה, אז ברילער איז בעגאנגען זעלבסטמארד.

ברילער האט זיך געשאסען אין זיין צימער איבערלאזענדיג א צעטעלע אין וועלכען ער קלערט אויף די סיבה פון זיין טראגישען שריט.

אויף דער לויה פון טראגיש-אומגעקומענעם בחור איז געגאנגען בעגיסענדיג זיך מיט טרעהרען די קריסטליכע געליבטע צוליב וועלכער ברילער איז אוועק אויפ'ן עולם האמת.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעס פאלקסבלאט" אנטווארטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעס פאלקסבלאט".

ביים דערלאנגען אן'אנגעשריבענע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערן דער קופאן פון דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעשיקט. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערן.

גילטיג דעם 26-טען מערץ 1928

7219. בן אבי.

וועגען אייער ענין דארפט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט, מיטברענגענדיג דעם בעטרעפענדען דאקומענט.

7220. קרישטאל.

א האנדעלס אנגעשטעלטער בנוגע א ארבייטס-לאזען געניסט נישט פון קיין פיערוושענסטווא לגבי אנדערע חובות.

7221. K. L

אויב דאס געשעפט איז איבערגעשריבען אויף א מינדעריעהריגע טאכטער. האט עס סיי ווי נישט קיין ממשות'דיגען ווערט און איהר קאנט דרייסט לייגען אנ'ארעסט אויף די סחורות, וועלכע געפינען זיך אין לאקאל אויפ'ן חשבון פון פאטער'ס חובות.

7222. א לעזער פון פראנצישקאנער.

מ'דארף אפזאגען א קווארטאל פריהער. אנ'עקסמיסיע קאנט איהר בעקומען נאר אין דעם פאל ווען איהר וועט אויפווייזען, אז ער ערפילט נישט גוט זיינע פליכטען.

7223. ג—ק.

איהר דארפט נאר ווענדען זיך מיט א מאטיווירטע בקשה און בעטען, אז מען זאל די וועקסלען אנולירען. איהר מוזט ביילייגען צו דער בקשה א גענויע אפשריפט פון די פערלוירענע וועקסלען, אויפווייזען, וואס פאר'ע אינטערעס איהר האט אין דעם און גלייכצייטיג בעטען, אז מען זאל ארויסרופען די אנגעגעבענע זשיראנטען, אויסשטעלער און אקצעפטאנט, נישט איהר זענט מחויב צו פערעפענטליכען וועגען פערלוסט פון די וועקסלען, גאר דאס געריכט אליין פובליקירט וועגען דעם.

P. R. .7224

די עפעלאציע-קאמיסיע איז בערופען צו ענדערן אדער בעשטעטיגען דעם בעשלוס פון דער ערשטער אינסטאנץ בנוגע דער סומע פון ארויפגעלייגטען הכנסה-שטייער. קוים געפינט זי אבער אייך, אז דער צאהלער איז נאך צו שוואך בעלאסטעט געווארען, האט די קאמיסיע אליין נישט קיין רעכט צו העכערן די סומע, זי מוז ערשט בעאויפטראגען דאס צו טון טאקע אט די פינאנץ-מאכט פון דער ערשטער אינסטאנק.

7225. א קאפראל.

אויב ס'האנדעלט זיך וועגען אנ'עדות, וואס געפינט זיך אין אקטיווען דינסט, קאן דאס אלגעמיינע געריכט איהם נישט בעשטראפען פאר זיך נישט צושטעלען צום פראצעס. דאס געריכט מוז זיך ערשט ווענדען צו דער ענטשפרעכענדע מיליטערישע מאכט וועגען בעשטראפען דעם שולדיגען.

№ 49 .7226

דער שפף האט דאס רעכט פון אייך צו פערלאנגען א קויציע ער טאר אבער נישט די קויציע האלטען ביי זיך אין דער היים, גאר די קויציע מוז אריינגעלעגט ווערען אויף דעפאזיט אין דער באנק-פאלסקי.

7227. א סטודענט פון ווסכאדניע 16.

7228. קאיעטאן.

7229. בן אברהם.

7230. אנ'איבערגעגעבענער לעזער פון ראקאטשינער שאסע.

וועגען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3—4 מיטפרענגענדיג די ציטונג.

7231. א פעראינטערעסירטער לעזער.

לויט דער פעראָרדנונג פון פינאנץ-מיניסטער פון 23. יאנואר 1928 (דז. אוסטאוו 10 № פאז. 151) איז דער סטעמפעל אפצאהל פערקלענערט געווארען פון 0,2 פראצ. אויף 0,1 פראצענט.

Dr. ROŻANER
ספעציאליסט פאר הויט-, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע.
היילונג מיט קווארץ-שטראהלען און דיאטערמיע
Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98.
: שבת-אן פון 8—10 און 5—8, פרויען פון 3—4 ווארטע-זאל פאר פרויען

א געוועלב מיט א צימער
פאסיג פאר גאלאנטעריע.
ווערט געזוכט. מעקלערס געוואונשען. אפערטען אונטער „T. B." אין אדמ. פון דער ציימונג.

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאר אוירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. (עמט אויך אן אין לעמשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3.

Dr. med. St. Heinrich
POMORSKA 10, tel. 47-67.
ספעציאליסט פאר קינדער- און אינערע קראנקה. בעהאנדלונג מיט קינסטליכע בערגזון-בעשטראהלונגען (קווארץ-לאמפען). נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג.

אינדיציין פון טיגער

סענסאציאנעלער ראמאן

פון מאריס לעבלאן

105

אויף א צייכען פון פרעפעקט האט וועבער אפגעטרעטען. ה' דעמאליאן האט מיט פעראינטערעסירונג אבסערווירט דאס אונערווארטעטע צוזאמענטרעפען זיך פון די צוויי געהיימנישפולע פערזאנען: דאן לואי פערענא און פלארענציע לויוואסער.

דאן לואי האט בעפרייט פלארענציען פון זיינע ארעמס און זי אוועקגעזעצט אויפ'ן ווייכען פאטעל, נאכדעם האט ער זיך אוועקגעשטעלט אקעגען איהר און אנגעהויבען:

— אויב דו פערשטעהסט נישט, פלארענציע, הויב איך דאגעגען אן צו פערשטעהן און זעה אין דער פינסטערניש א סך זאכען, פון וועלכע ס'שוידערט. הער, פלארענציע, אויפמערקזאם: נישט דו האסט אלץ געטון, נישט אמת? עס איז עמיץ פארהאן הינטער דיר... נישט אמת? דו אליין ווייסט אפילו נישט, וואוהין ער פיהרט דיך.

— קיינער פיהרט מיך נישט... וואס ווילט איהר זאגען?

— דאס, אז דו ביסט נישט אליין אין לעבען, אז דו טוסט א סך זאכען, וועלכע מען הייסט דיר טון און דו גלויבסט אין זייער גערעכטיגקייט, און דו ווייסט נישט וואס פאר-א פאלגען זיי ברענגען... ענטפער מיר... דו ביסט אינגאנצען פריי? ביסט נישט אונטער קיינעמס איינפלוס?

פלארענציע איז שוין געווען בערוהיגט און האט שוין געהאט איהר געוועהנליכען רוהיגען אויסדרוק פון פנים. דאך האט פערענא'ס פראגע געמאכט אויף איהר אנ'איינדרוק.

— אבער, עס הויבט זיך נישט אן... איך געפין זיך נישט אונטער קיינעמס איינפלוס... ניין... בעשטימט.

ער האט אבער ווייטער געפרעגט:

— רעד נישט אזוי! עס איז פארהאן עמיץ, ווער עס הערשט איבער דיר אפילו אהן דיין וויסען. דענק נאך... אט ביסטו א יורש'טע נאך קאזימא מארנינגטאן... א יורש'טע פון א ירושה, וועגען וועלכער די ווייסט אפילו נישט און וועלכער עס געהט דיך גאר בישט אן. וועמען אלזא, געהט עס דערין? ענטפער... צי איז דא עמיצער, וועלכען עס געהט אן, אז דו זאלסט זיין רייך? גאר דאס דארפסטו זאגען: צי איז דיין עקזיסטענץ פערבונדען מיט עמיצענס עקזיסטענץ? צי ביסטו זיין פריינדין? זיין כלה?

זי האט אויפגעציטערט פון אויפרעגונג.

— אבער וואס זאגט איהר? קיינמאל נישט, דער, וועגען וועלכען איהר רעדט, וואלט נישט געווען פעהיג...

— אה! — האט אויסגעשריגען דאן לואי געטראפען פון אייפערזוכט, — אלזא, ביסטו זיך מודה, אז עס איז פארהאן אזעלכער! הא! נידערטרעכטיגער, איך שווער. אז כ'וועל איהם געפינען!

ער האט זיך געווענדעט צום ה' דעמאליאן מיט אנ'אויסגעקרומט פנים פון שנאה און בעמיהענדיג צו הערשען איבער זיך האט ער געזאגט:

ה' פרעפעקט, מיר געהען צו צום ציל, איך ווייס א וועג, וואס וועט אונז אהין דערפיהרען. מיר וועלען די ווילדע חיה צוימען נאך די היינטיגע נאכט, אדער מארגען אינדערפריה. דער בריף וועלכער איז געשריבען וועגען די דאקומענטען, דעם נישט אונטערגעשריבענעם בריף האט געשריבען די לייטערין פון דער קליניק אויף דער סטערן-גאס. א באלדיגע אויספארשונג, א קאנפראנטאציע פון די צוויי פרויען וועט אונז דערפיהרען צום שולדיגען. מען טאר אבער נישט פערלירען קיין רגע, ווייל די ווילדע בעסטיע וועט אונז נאך נעלם ווערען.

זיין ענטוזיאזם און אויפרעגונג האט זיך אלעמען איבערגעגעבען. ה' דעמאליאן האט דאך בעמערקט:

— פרל. לויוואסער וואלט אונז געקענט ערקלערען...

— פרל. לויוואסער וועט גאר נישט ערקלערען, זי וועט גאר נישט זאגען, יעדענפאלס איצט ביז מיר וועלען נישט דעמאסקירען דעם אויסוואורף, גלויבט מיר, ה' פרעפעקט, ווי איהר האט מיר פריהער געגלויבט, צי ערפיהל איך נישט אלע מיינע צוזאגען? צי זענען נישט געווען ריכטיג אלע מיינע פאראויסזעהונגען? גלויבט מיר ה' פרעפעקט, און פערגעסט נישט, אז די שווערסטע פארוואורפען האבען בעלאסטעט די פרוי אנגא-מאריא פאוויל און גאסטאן סוווערן און זיי זענען אומגעקומען, נישט קוקענדיג דערויף, וואס זיי זענען געווען אומשולדיג. צי דארף פלארענציע'ן טרעפען דערזעלבער גורל? איך בעט אפילו נישט איהר זאלט זי בעפרייען, איך בעט נאר א פאר שעה צייט איך זאל זי קענען פערטיידיגען.

ה' דעמאליאן האט נישט געענטפערט. נאכדעם האט ער אפגערופען אן א זייט וועבער'ן און האט מיט איהם א פאר מינוט זיך בעראטען.

אין א פאר מינוט ארום האבען זיך אין אנ'אויטא אריינגעזעצט דאן לואי פערענא, פלארענציע לויוואסער און קאמיסאר וועבער מיט צוויי פאליציי-אגענטען.

די קליניק איז געווען ממש בעלאגערט פון פאליציי און וועבער האט אנגענומען אלע פארזיכטיגקייטס-מיטלען, ווי אין א פאל פון רעגולערער בעלאגערונג.

דעם פרעפעקט, וועלכער איז אויך באלד אנגעקומען, האט מען אריינגעפיהרט אין ווארט-צימער, וואוהין עס איז באלד אנגעקומען די לייטערין פון דער קליניק.

אין געגענווארט פון דאן לואי, פלארענציען און וועבער'ן האט דער פרעפעקט אנגעהויבען די אויספארשונג.

— שוועסטער, — האט ער אנגעהויבען — אט איז דער בריף, וועלכען מען האט מיר געבראכט, אין דעם בריף ווערט געמאלדען וועגען וויכטיגע דאקומענטען, וואס האבען א שייכות צו א געוויסער ירושה. לויט די אינפארמאציעס, וועלכע עס איז געלונגען צוזאמענצוקלויבען, איז דער בריף אהן אונטערשריפט געשריבען געווארען דורך אייך. איז עס אמת?

די לייטערין, וועלכע האט געמאכט דעם איינדרוק פון א זעהר ענערגישער און ענטשלאסענער פערזאן, האט אהן א שום פערלעגענהייט געענטפערט:

— ס'איז אמת, ה' פרעפעקט. כ'וואלט געוואלט, ווי כ'האב אייך שוין געשריבען אין בריף, אז מיין נאמען זאל נישט דערמאנט ווערען צוליב פערשטענדליכע סיבות. איבריגענס איז אין דעם פאל געגאנגען נאר וועגען איבערשיקען די דערמאנטע דאקומענטען, אזוי אבער ווי איהר געפינט פאר נויטיג צו וויסען ווי זיי קומען צו מיר, וועל איך עס ערקלערען.

ה' דעמאליאן האט געפרעגט, קוקענדיג אויף פלארענציע'ן:

— קודם-כל בעט איך מיר צו ענטפערען, צי איז אייך בעקאנט די פערזאן?

— יא, ה' פרעפעקט, פלארענציע איז געווען ביי אונז 6 חדשים א קראנקען - פלעגערין, מיט א פאר חדשים צוריק, איך בין דעמאלט געווען שטארק צופרידען פון איהר און האב מיך שטארק דערפרעהט, ווען זי איז מיט א וואך צוריק ווידער געקומען צו אונז. כ'האב אבער געוואוסט וועגען איהר געשיכטע פון די צייטונגען. האב איך געבעטען זי זאל בייטען איהר נאמען. אזוי ווי די דינערשאפט ביי אונז איז א נייע, בין איך געווען זיכער, אז אונזער הויז וועט זיין א זיכערע בעהעלטעניש פאר איהר.

(פארטזעצונג קומט).

„אַררט"
זאַכאָדניאַ 43.
אַרטיסטישער רעווי און קאַמער-טעאַטער
אונטער דער לייטונג מ. בראָדערזאָן
היינט מיטוואָך – 1 פאָרשטעלונג:
אָנהויב 9.15 אין אָוונד.
ווידערהאָלונג פון 5. פּראָגראַם א.נ.
„מלוה מלכּה"
1. פּראָלאָג
2. מלוה מלכּה
3. זייגערל
4. שפּאַניש. סקעטש
5. כינעזיש. פּעכער
6. בלינדע
7. קיישלען
8. מיין 1. דעפּאָזיטן
9. קאָנטאָניסטען
10. נאָך דער חופּה
11. גאָשציני דוואָר

טויזענדער יונגעלייט און מיידלעך ווערען בעשווינדעלט פון „חתונה-געזעלשאַפטען".

אין גאַנץ רומעניען, בעזונדערס אין בעסאַראַביען, שפּילען זיך יעצט אָפּ טראַגי-קאָמעדיעס צוליב די „חתונה-גליקען".

רומעניען איז אַ גליקליכע מדינה מיט אַלעמען. ווען איהר וואָלט יעצט זיך אַראָפּגעכאַפּט אין אַ רומענישע שטאָט, בעזונדערס אין קעשענעוו, וואָלט איהר די ערשטע צייט פון אייער אָנקומען געשעפּט נחת מיט גאַנצע עמער. איך וואָלט זיך אויסגעראַכט, אַז איינע פון די שווערסטע פּראָבלעמען אין אונזערע טעג, — די פראַגע פון חתונה האָבען, — איז דאָ פערענטפערט געוואָרען אויפן בעסטען אופן, אַז מעהר וועלען דאָ שוין קיין מיידלעך נישט פערזיצען ביז'ן גראָהען צאָפּ, אַ ענדע איז געקומען צו די דאגות פון די אָרימע עלטערען וועלכע זענען געבענשט געוואָרען מיט עטליכע מיידלעך.

אַלץ וואָס זיי בעדאַרפען איז 300 לעי אין קעשענע, און אַלעס איז אין בעסטען אָרדענונג. מען קען געהן חתונה האָבען, און נאָך קריגען צוגעגעבען 100 אָדער 200 טויזענט לעי אַ פּרעזענט פון דער „חתונה-געזעלשאַפט".

פריהער וועל איך אייך בעקענען מיט די צייטונגס-אַנאָנסען וואָס לעזען זיך אונגעפעהר אַזוי:
„יודען! אויב איהר האָט מיידלעך חתונה צו מאַכען און קענט זיי נישט געבען קיין נדן, קומט צו אונז!"
„בירגער! אויב אייער קינד, אַ מיידעל צי אַ יונגעל, וויל זיך איינאָרדנען אין לעבען און האָט נישט קיין מעגליכקייט, טאָ קומט אַריין צו אונז און איהר וועט גליקליך ווערען אין פערלויף פון פינף מינוט!"
„אַ ענדע איז געקומען צו פערזעסענע מיידלעך! אַלע ווילען און דאַרפען חתונה האָבען... נדן און החונה-הוצאות גיבען מיר! נישט געזאָרגט! ברענגט נאָר 300 לעי!"

און ס'איז אַוועק אַ סדרה פון „חתונה-גליקען!" הונדערטער מענשען, מעהרסטענטייל יודען, האָבען געטראָגען די דריי הונדערטערס אין די פיל צאָהליגע „חתונה-געזעלשאַפטען", און האָבען גענומען אָבוואַרטען דאָס גליק...

ווען מען פערשרייבט זיך אַלס מיטגלידער אין איינער פון די חתונה-געזעלשאַפטען, טראָגט מען אַריין בלויז איין הונדערטער. אין פערלויף פון 6 חדשים דאַרף מען יעדעס מאָל ווען אימיצער פון די מיטגלידער האָט חתונה, אַריינטראָגען צו הונדערט לעי. ווען עס ענדיגען זיך די 6 חדשים און דער מיטגליד געהט חתונה האָבען, דאַרף ער בעקומען פון דער געזעלשאַפט 100 טויזענד לעי.

פאַרלויפיג האָט נאָך קיינער פון די געזעלשאַפטען קיין גראָשען נישט געקריגען.

די געשיכטע פערשטעהט איהר מיך, איז אַ וועלכע: יודען זענען דאָך, ווי בעקאַנט, גרויסע געשעפטסלייט, און אַז אַ יודען שמעקט אָן אַ גוט געשעפטעל, וועט ער נאָך דעם נאָכלויפען צעהנדליגער מייל צו-פוס. האָט מען זיך פערשריבען אַלס מיטגלידער. אַז די געזעלשאַפטען האָבען שיער נישט געפּלאַצט פון די הונדערטער לייעס, וואָס מען האָט זיי געטראָגען. יעדער יוד האָט זיך געהאַט זיין רעכענונג: ער וועט זיך צומישען ועקס מאָנאַטען און צאָהלען אַלעמאָל ווען אימיצער פון די מעמבערס וועט חתונה האָבען, אַ הונדערטער, אָבער דערפאַר וועט ער דאָך קריגען מיטאַמאָל אַזאַ גרויסע סומע פון 100 טויזענד לעי, ווען זיין קינד וועט דאַרפען חתונה האָבען. פערשטעהט זיך, אַז פערשריבען האָבען זיך מעהרסטענטייל בלויז יענע, וועלכע האָבען שוין געהאַט דערוואַקסענע קינדער און געטראַכט זיי חתונה צו מאַכען...

עס זענען פאַראַן אַזעלכע „סוחרים", וועלכע שפּילען איינצייטיג אין עטליכע געזעלשאַפטען, נעמליך: ער האָט געשלאָסען אַ קאָנטראַקט מיט פיער-פינף עלטערען און צאָהלט פאַר זייערע קינדער די הונדערטערס אום שפּעטער מיט 6 מאָנאַטען צו קריגען די אמת'ע אַפּאָטעקע. אמת, ביי אַזאַ מין קאָמבינאַציע קומט אויס דעם „געלד-שותּף" צו צאָהלען גרויסע צעהנדליגער טויזענדער, ווייל די געזעלשאַפט שיקט אַריין אַלע וואָך 5—6 מעלדונגען וועגען חתונות (קיינער, פערשטעהט זיך, קאָנטראָלירט זיי נישט, און זיי טוען וואָס זיי ווילען), און עס איז לייכט זיך פאָרצושטעלען, וויפעל הונדערטער מען קען אַריינטראָגען אין פערלויף פון עטליכע און צוואַנציג וואָכען, ווען מען זאָל נאָך דערצו נעהמען אין אַכט, אַז מען צאָהלט פאַר עטליכע פערזאָנען מיטאַמאָל. דערפאַר אָבער איז וועהר גרויס די האָפנונג מיטאַמאָל רייך צו ווערען.

עס פּאַסירט אָבער וועהר אָפט. — און דערויף איינגענטליך, קוקען אַרויס די געזעלשאַפטען, — אַז מען צאָהלט די הונדערטערס אַ מאָנאַט צוויי צו דריי, און דערנאָך — סטאָפּ! מען מוז בלייבען שטעהן, ווייל ע סאיז שוין נישטאָ פון וואַנען צו קריגען אַזוי פיל הונדערטערס, און דאַן... איז פערפאַלען די קוה מיט'ן שטריקעל. אַלעס וואָס איז ביז דאַן איינגעצאָהלט געוואָרען, איז פערפאַלען און געהער צו דער געזעלשאַפט.

יעצט, וועלען מיר זיך אַריינכאַפּען אויף אַ ווייל'ע אין אַ פּאָר בעסאַראַבער שטעטלעך, וואו די געזעלשאַפטען „אַרבייטען", און זעהען, וואָס דאָרטען האָט זיך אָפּגעטון פאַר די לעצטע עטליכע וואָכען.

בעזונדערס גרויס איז די טראַגעדיע אין די יודישע קאָלאָניעס פון צפון בעסאַראַביען.

אין ווערטוזשען, צום ביישפּיל, האָבען די יודישע קאָלאָניסטען כמעט אַלע זיך פערשריבען אין אַ „חתונה-געזעלשאַפט". די געשעפטען זענען היינטיגס יאָהר געווען גאָרנישט קיין פוינעלדיגע, און מען האָט דאָרום זיך צוגעכאַפּט צום נייעם גליק, ווי צו אַ געפונענעם אוצר.

שלמה איז היינט דער גליקליכסטער מענש אין קאָלאָניע. גאָט האָט איהם געבענשט מיט גאַנצע 6 מוידען, וועלכע האָבען נאָך צוריק מיט עטליכע יאָהר געמעגט חתונה האָבען. אָבער ווער האָט רען געקענט טראַכטען פון אַזאַ זאַך, אַז די גאַנצע צייט מוטשעט מען זיך ווי אויפ'ן טויט, און עס קלעקט קוים אויף מאַמעליגע (קוקורוזע-קאַשע).

יעצט אָבער איז שלמה דער גליקליכסטער. ער האָט פערזיכערט זיינע מוידען אין איינע דריי טאָג. עפּעס אַ קליינינקייט אויסצורערען — זעקס מאָל הונדערט טויזענד לעי! נישקשה, ער וועט זיי שוין חתונה מאַכען אפילו אַלע זעקס אין איין וואָך. זאָל נאָר זיין די מטבּעה. איין זאַך איז נאָר נישט גוט: וואו נעהמט מען אַזוי פיל הונדערטער צו צאָהלען?

און דאָ קומט ערשט דאָ ססאַמע קאָמישסטע און טראַגישסטע:

עס חייזט זיך אַרויס, אַז איבער די בעסאַראַבער און רומענישע קליינע שטעטלעך פאָהרען אום ספּעציעלע אַגענטען וועלכע האָבען די אויפגאַבע אויפצוזוכען אָרימע מענשען, וועלכע פערמאָגען אַ סך קינדער, און מיט זיי שליסען געשעפטען פון חתונה-האָבען, הייראַטס-געשעפטען.

אָט איז געקומען איינער פון די אַגענטען צו שלמה'ן און מיט איהם געמאַכט אַ „גאָלדען-געשעפט". ער האָט ביי איהם אָפּגעדונגען דריי מוידען פאַר אַ בענדערער רייכען יודען, ד.ה. אַז דער בענדערער גביר דאַרף אין פערלויף פון זעקס מאָנאַטען צאָהלען דער חתונה-געזעלשאַפט די הונדערטערס, און דערנאָך וועט ער קריגען. די דריי הונדערט טויזענד לעי. שלמה ווידער וועט בעקומען פון איהם זיין חלק — אַ הונדערט טויזענד לעי אונגעפעהר... די איבעריגע דריי מוידען האָט שלמה פערטון ביי אַנ'אַנדערען אַגענט, און יעצט זיצט ער און וואַרט אויפ'ן גליק... אמת, דאָס גליק קען קומען בלויז דאַן ווען עס וועלען זיך געפינען חתנים, אָבער אין חתנים וועט שוין קיין מאַנגעל נישט זיין, ווייל די לעצטע צייט איז גענוג צו ווייזען אַ יונגעמאַן אַ פּאָליסע פון אַ „חתונה-געזעלשאַפט", אַז ער זאָל זיך אָנכאַפּען אָן דעם מיידעל. איז אָבער די צרה, וואָס דער בענדערער שותּף האָט פּלוצים אויפגעהערט צו צאָהלען, און שלמה'ס דריי מוידען בלייבען ווידער מוידען...

יעצט האָט ער נאָך איין האָפנונג אויף די אַנדערע דריי מוידען.

און נאָך אַ זאַך: אַלע קרעמער גיבען יעצט אַרויס „אויף באָרג" (אויף קרעדיט) מאַנופאַקטור, נאַלאַנטערי און אַנדערע סחורות צו די יעניגע וועלכע בעזיצען פּאָליסעס פון די הייראַטס-געזעלשאַפטען, ווייל מען ערוואַרט דאָך צו קריגען איינגעכען דאָס גרויסע גליק...

און שטעלט זיך פאָר, וואָס פאַר אַ צרות עס קומען פאָר אין די אַלע שטעטלעך יעצט, ווען די אַלע געזעלשאַפטען האָבען אָנגעהויבען צו פּאַנ-פען מיט'ן נאָז, און אונטער פערשידענע תּירוצים גיבען זיי קיין גראָשען נישט... די קרעמער מאָהנען געלד פאַר דער געבאָרגטער סחורה, און די קונים ענטפערען, אַז זיי האָבען נאָך נישט געקראָגען פון דער געזעלשאַפט, און מען מוז נאָך האָבען געדולד אַביסעל.

פערשטעהט זיך, אַז אין אַזאַ פאַל ווערט מען שוין אין כּעס, און אין בענדער איז טאַקע פאָרגעקומען אַ גרויסער סקאַנדאַל צוליב אַזאַ „געשעפט". אַ קרעמער פון מאַנופאַקטור האָט אַרויסגעגעבען אַ „פערסטראַכירטע" מיידעל אַ גאַנצע נאַרדעראָבע צו דער חתונה, מיט דער האָפנונג, אַז באַלד נאָך דער חתונה, צי שפּעטער מיט אַ צוויי דריי מאָנאַטען, וועט זי קריגען איהרע 100 טויזענד לעי, און וועט זיך צוצאָהלען פאַר דער סחורה. ווען ער האָט אָבער אָנגעשמעקט, אַז עס איז נישט מעהר ווי אַ בלאָף, אַז די געזעלשאַפטען האַלטען גאָר ביים פערמאַכען זיך, איז ער געקומען צולויפען מיט אַ געוואַלד: גיט מיר אָפּ מיין סחורה אָדער בעצאָהלט שוין געלד.

— וואָס הייסט שוין געלד? — האָט דעם מיידעלס פאָטער נע'טענה'ט, — מיר האָבען דאָך גערעדט, אַז איהר דאַרפט וואַרטען ביז מיין טאָכטער וועט קריגען הונדערט טויזענד לעי פון דער געזעלשאַפט?

— ווער מיר געזעלשאַפט, וואָס מיר געזעלשאַפט?! שווינדלער, אַפּעריסטען, בייטעל-שניידער און נישט מעהר... איהר וועט קיין גראָשען נישט זעהען!

— וואָס הייסט? איך וועל זיי אין טורמע אַריינזעצען! — הוצט זיך דער פאָטער.

— יאָ, גוט, אָבער דערוויילע גיט מיר אָפּ מיין סחורה. איך וויל נישט גליקליך ווערען לעבען אייך.

— ניין דאָס געהט נישט. גערעדט איז גערעדט. סיידיי קען איך אייך די סחורה נישט אָבגעבען ווייל זי ליגט שוין ביים שניידער. און דער שניידער. דאַרפט איהר וויסען, נעהט אויך אויפ'ן חשבון פון דעם קומפּטיגען גליק... דער שוסטער אַרבייט אויך מיט דער זעלבער רעכענונג וואָס דער שניידער א.אַ.וו.

קורץ, מען פּאַטשט זיך, מען רייסט זיך, און די סקאַנדאַלען וואַקסען מיט יעדען טאָג און אַלץ די „פיינע" געשעפטען פון חתונה-געזעלשאַפטען...

טויזענדער שידוכים זענען צונישט געוואָרען, טויזענדער יונגעלייט און מיידלעך זענען געבעך בעשווינדעלט געוואָרען, און עס שטעהען ערשט פאָר גרויסע סקאַנדאַלען און אומגליקען.

א בלאַנדער.

ניִדער מיט שטיינאַכ'ס פערייונגערונגס-מעטאָדע!
ווער ס'וויל זיין יונג און שעהן
זאָל קויפען אַ
הערען-הוט
ביי היימאַן טוראַבינער, פּיעטריקאָווער 82 (פראָנט-געשעפט)
אויף לאַגער אַ גרויסער אויסוואַהל פון די נייעסטע פאַסאָנען און קאָלירען הערען-היטען פון אין- און אויסלענדישע פירמעס. צוליב די בעפאָרשטעהענדע יום-טובים זענען די פרייזען ערמעסיגט געוואָרען.
ביליגער ווי איבעראַל! קומט און איבערצייגט אייך! ביליגער ווי איבעראַל!

וואָרנונג!
אַזוי ווי עס האָבען זיך בעוויזען אין שטאָט פערשידענע נאָכגעמאַכטע פעלד-בעטען, מאַך איך בעקאַנט דאָס ג' פּובליקום, אַז די
עכט-פאַטענטירטע בעטען עכט-פאַטענטירטע
זענען פערזעהען נור מיט דער שוץ-מאַרקע
PALMA-PATENT
פאַר וועלכע מיר זענען פעראַנטוואָרטליך ביז 3 יאָהר.
— צו בעקומען אין אַלע געשעפטען. —
אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל
ניקעל-בעטען, אַמעריקאַנקעס,
ניקעל-קינדער-בעטען, קינדער-וועגעלעך,
טיש-בעטען, קינדער-בענקעלעך
מעטער-מאָס, אויף רעדלעך.
מאַטראַצען געבעטע, שאַטקאָווע און קאָנאַדיסקע.
קאָזעטקעס און טאַפּטשאַנעס.
בעמ.: בעטלעך מיט וועגטלעך ווייס אָדער ברוין 17 זל.. פּאָלאָווע בעטלעך 14 זל.
רעיעלע בעהאַנדלונג. פאַבריקס-פרייזען. זעמטליכע רעפּעראַטורן.
הערט! לאָדז, פּאָלנאָצנאַ 24, טעל. 31-85. דעטייל!

מצה-רייבעכץ
ווֹלאָצלאַווקער
העל, שיין, טרוקען מיט אַ הכשר
צו בעקומען ביי דער פירמע
פּיעטרקאָווסקי און ברייטשטיין
אַלעקסאַנדריסקאַ 12, טעל. 40-92
צו ביליגע פרייזען. צו ביליגע פרייזען

ווילנער ספרים-סקלאַד
פערטרעטונג פון קאַלאַמייער טלתים
25 פּראָצ. ביליגער!!
ביי א. מ. גרובשטיין וואַסכאָדניאַ 54 פראָנט 1-טער שט.
איז צו בעקומען ש"ס, טורים, רמב"ם, מדרשים, פּסוקים, משניות, עין-יעקב, מחזורים, סידורים. אויך די בעוואוסטע קאַלאָמייער טלתים פיינע און טערקיש-זיידענע, ווי אויך טלתים-קטנים, א ספּעציעלער אויסוואַהל פון כּלה-סידורים פּראַכט-לעדער-באַנד, אויך קראַקאָווער זיידענע-גאַרטלען, קאַפּלען, ציצית מזוזות א.ז.וו. אַלעס מיט 25% ביליגער. געדענקט נור ביי א.מ. גרובשטיין וואָסכאָדניאַ 54 פראָנט 1, שט. שטענדיג אָפען ביז 11 אַוו

איך קויף און פערקויף
מעבעל
דיוואַנעס, פּעלצען, ניי-מאַשינען, גאַרדעראָבען, סאַמאָ-וואַרען א.ז.וו. און צאָהל די העכסטע פּרייזען
א. ווייצמאַן נאַרוטאָוויטשאַ 19 (דזיעלנאַ)
אין מעבעל-געוועלב, (פּריוואַט-וואוינונג שענקעוויטש 29)
ביי מיר איז שטענדיג דאָ פערשידענע געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. 815

Dr. Med. I. WEINBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02.
מינעראַלישע קראַנקהייטען, ספּעציעל פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען, בע-שטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 27 פון 6—7. אין דערהיים פון 8—5 נאָכמ.

Dr. H. Wołkowyski
זאַכאָדניאַ 57 (צעגעלניאַנע 49)
טעלעפאָן 37-70
ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט- און ווענעריש קראַנקהייטען, מענער-שוואַכקייט, בעשטראַהלונג מיט קוואַרץ-לאַמפּ.
נעמט אָן פון 1—2 און פון 4—8 אָוונט. ...

איין בליק איזט גענוג

אויפ'ן עטיקעט פון דער באַנקע איז גענוג, כדי זיך איבערצייגען ביים קויפען, צי מ'בעקומט
ווירקליך דעם געשמאַקסטען און שפּאָרעוודיגסטען שפּייזע-אייל
קויפט דעריבער אויסשליסליך דעם

Schicht „NELSON" שפּייזע-אייל

קינא „MIMOZA" 178 קילינסקי 178 | **!!! היינט גרויסע פּרעכטיגע פּרעמיערע !!!** | **קינא „MIMOZA"** 178 קילינסקי 178

איבערקעהרעניש אין דער קינעמאַטאָגראַפישער קונסט, דער מעכטיגסטער פילם-מייסטערווערק א. נ.

„די טיוואָלאַנישע סירענע"

אין די הויפּטראָלן — אין די הויפּטראָלן

Iwan Pietrowicz, M-lle Josyanne i Claire de Sorez

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od wtorku, dnia 27-go marca 1928 r.
Dla dorosłych:

Wschód słońca

Dla młodzieży: Dla młodzieży
„CHŁOPIEC z FLANDRJI"
(JACKIE COOGAN)
Następny program: **„12 djamentów"**
W poczekalniach kina codz. do g.22 audycje radjofonicz.

היינט, דעם 28. מערץ ד. י. 8.30 אין אָוענד
וועט פאָרקומען אין קלוב פון יודישען פרויען-
פערבאנד „ו. י. ז. א." (אַל. קאָשטשושקי 21) די

אַלגעמיינע פערזאַמלונג

פון די פעראיינס-מיטגלידערינס

מיט דער טאָג-אָרדנונג:

וואהל פון דעלעגאַטינס צום אַלפּוילישען צוזאַמענ-
פאָהר פון יודישען פרויען-פערבאַנד „ו.י.ז.אַ." אין וואַרשאַ
דעם 14. און 15. אַפּריל ד. י.

די ג' מיטגלידערינס ווערען געבעטען צאָהלרייך
צו ערשיינען. די פערזאַמלונג וועט זיין גילטיג ביי יעדער
צאָהל אָנוועזענדע מיטגלידערינס.
300

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוענד.

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	4—3
ד"ר קערשנער	קינדער קראַנקהייטען	12-9½ 5-4
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	1—11
ד"ר לוביטש	הויט- און געשלעכטס-קר.	1—12
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	2—12½
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	1—12
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע-קראַנקה.	3—1
ד"ר בערגמאַן	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

פסיכא-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א.
ווי פאָקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג איינ-
שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף
פערלאַנג—וויזיטען אין שטאָט.—אין לאַבאָראַטאָריום ווערען
אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פלעגמא און בלוט.

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.
ווי אויך אַ דענטיסטישער קאַבינעט.

ד"ר ווילבערשטיין	צאָהן-ארצט	10—2 נמ.
ד"ר לאושינסקי סטאַראָפּאָלסקאַ	צאָהן-ארצט	7—3

קינסטליכע ציין, קאָראָנען, מאַסטען א. א. וו.
די לעטשניצע איז אויך מעטיג זונטאָג.

געוועלבער

צו פערמיטען
19 נאַוואָמיעסקאַ 19
צו ערפאַהרען אין אַדמי-
ניסטראַציע פון
דאַבראַניצקי. 366

Dr. HELLER

ספּעציאַליסט פאַר הויט- און
ווענערישע קראַנקהייטען.
2 נאַווראָט 2
נעמט אָן ביז 10 פריה, 1—2
און פון 4—8 אָוו. פאַר פרויען
ספּעציעל פון 4—5 נאָכמיטאָג.
פאַר אומבעמיטעלטע לעטשניצע-
פרייזען.

דאַנקזאָגונג!

מיר דריקען אויס דעם הערצליכסטען דאַנק די

געברידער טויבע

אין אונזער, ווי אויך אין נאָמען פון אַלע אַנוועזענדע געסט, פאַר זייער
הערליכעס און צופרידענשטעלענדעס שפּילען אויף אונזערע קינדערס שמחה,
און אויך ספּעציעל פאַר'ן „כבקרת" פון מאַדזשיצער רבי'ן שליט"א, וועלכעס
האָט בעוואונדערט אַלע געסט.
991

פאַמיליע זאַלישעווסקי.

פערשידענע וואוינונגען

2 און 3-שטוביגע און קוך מיט אַלע בעקוועמליכקייטען אין די נייע-אויפגעבויטע
הייזער אויף מאַגיסטראַצקאַ 16 און אַל. 1-טער מאַי 73, ווי אויך איינציגע וואוינונגען
אויף טראַמוואַיאָווע 3 נעבען סטאַשיץ-פּאַרק

זענען פון זאָפאָרט צו פערמיטען.
909
צו ערפאַהרען מאַגיסטראַצקאַ 16 נעבען העלענאָוו.

מאַסאַזש- און היילגימנאַסטיק-שולע און קאַבינעט
פון דר. מעד.

ב. שמירגעלד

צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89.
זעקענדיגער - פערקרימונגען,
נעראַליזען, נערווען-שמערצען,
... ...
... ...
... ...
יונגע ... קינדער (גרופען).
... דעם ... דין שולע,
... ...
עמפּפאַנג פון 3—5 נאָכמ

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר נערוועו, האַוט
און ווענערישע קראַנקהייטען,
... ..., רענטגען-
... און קוואַרץ-ליכט,
עלעקטראָ-טעראַפּיע.
... פון 12—2 ... און
פון 6—9 אָוענד.
לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med.
WOLF EYCHNER
פרויען - קראַנקהייטען
און אַקושעריע
זגיערזשער 11 טעל. 34-72
...
...
...

Dr. med.
BRAUN
23 פּאַלודניאָווע 23,
טעלעפאָן 40-26.
ספּעציאַל-ארצט פאַר הויט און
ווענערישע קראַנקהייטען און
מענער-שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט
(האָר-אויספאַל)
נעהמט אָן פון 9 ביז 11 פריה
און פון 5—8 אָוענד.

טליתים-פאַבריק

אויסאַרבייטונג פון וואָלענע, האַלב-וואָלענע, זיידענע טליתים
פון טערקישע, ווי אויך טליתים-קנפים הגרש און דעטאַל פון
אויספערטיגונג, אויך גאַרטלען, שפּאַניעס און ציצית
צו בעקומען ביליגער ווי איבעראַל
ביי א. ח. ציטרינאָווסקי קאַמיענאַ 1.
אין צוויימען מויער פאַרטער. קומט און איבערצייגט אייך! 298
בעמערקונג: ס'ווערען אויך אָנגענומען עלטע טליתים צו וואַשען.

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת?
פאַרוואָס לויפט יעדער אין ביוראָ פּעטריקאָווער 17?!
ואמרת אליו, זאָלסטו איהם זאָגען
— אַז אין דעם ביוראָ —

17 פּעטריקאָווער 17

דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, יאָו ס'ווערט ערלעדיגט
און געוויסענהאַפט געשריבען לויט'ן אוסטאַוו אַלערליי
ביטעס קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס
אויף אַלע שטעט אין פוילען, אַפּעלאַציעס צי-
ווילנע און קאַרנע אָפּאָזיציעס, אַדוואַ-
לאַניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אורזשאַנד-
ראַזיעמטשי, וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו
און אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען אינטער-
ציזיעס אַקטען דראַוויזנעס, קאַרנע
ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע
שפּראַכען. ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען
מיט אַכטונג י. מאַנעלאַ,
רעכט-קאָנסולענט.

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-ארצט
St. GELBERG
זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08
היילט ... ... ציין און מויל-קראַנקהייטען, ...
... ..., ...-בעשטראַהלונג, ספּעציעל
... ... קינסטליכע ציין. נעהמט אָן פון 9—2
... און פון 5—7 אָוענד. צו ביליגע פרייזען.

Dr ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78.
הויט און ווענערישע קראַנקהייטען
... און ...
נעמט אָן פון 4—7 אין אָוענד.

Dr. med.
NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס
טריפּער און הויט-קראַנקה
בעהאַנדל. פון מענער-שוואַכע
נעמט אָן פון 5—9 אָוענד

אכטונג, לאָדז און פּראָווינץ!

דערמיט מאַך איך בעקאַנט, אַז צו די בע-
פאָרשטעהענדע יום-טובים האָבען מיר
פערגרעסערט אונזער לאַגער מיט אַ גרויסען
אויסוואַהל פון פערשידענע

דיוואַנעס, טיש-דעקען,
כאָדניקעס, בעט-דעקען,
גאַרדינען, קאַנטאַניערען,
שטאָרען, פאָרטיערען,
באַנע-פאַנס, מעבעל-איבערצוג
גאַבעלינס, בראָקאַט א. ז. וו. אַלעס צו די
הורט! ביליגסטע פאַבריקס-פרייזען. דעטייל!
רעעלע בעהאַנדלונג ●●●● גוטע בעדינגונגען
הויפּט-פערקויף פון פינסטער'ס פּלוש-דעקען.

F. Futerman
Piotrkowska 28. Tel. 29-21

די ערשטע און עלטסטע לאָדזער
מעהד און וויין-פאַבריק
פון ש. ווישליצקי

פּיעטריקאָווער 10. (אין הויף לינקס)
עמפּפעהלט אויף פסח אַ גרויסען אויסוואַהל מעהד
און וויין בעסטע קוואַליטעט
צו קאָנקורענץ-פרייזען
פאַר סוחרים אַ גרויסער ראַבאַט.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערן קר.	10—11 2—3 7—6
ד"ר זוזשאַנער	הויט און געשלעכטס קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12—2
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פּאַפּערני	פרויען און געבורטס-הילף	11-1½ 5—6
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייט.	4-5 זוג. 1—2
ד"ר ווינבערג	אינג. הערץ לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד"ר סטופּעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראָדזענטשיק	צאָהן-ארצט	3—7
נ. ראָזעס	צאָהן-ארצט	9—2

צאָהן-בעהאַנדלונג, פּלאָמבירונגען, קאָראָנעס, מאַסטען א. א. וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
אַ רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט
... ..., פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונ-
גען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע
... ... אַ קורס פאַר שטאַמלער.
אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
הייזט אין דער שטאָט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman